

Het gebed, het groote middel ter zaligheid

<https://hdl.handle.net/1874/237160>

365

mm 14055

365

VAK 51 365
MET GEBED

HET GROOTE MIDDEL TER ZALIGHEID

DOOR DEN

H. ALPH. MARIA DE LIGUORIO,

VERTAALD

UIT HET ITALIAANSCH

door een R. K. Priester.

Met Kerkelijke goedkeuring.

TILBURG,

W. BERGMANS.

Boekdrukkerij.

1879

Vak 51

IMPRIMATUR.

HAAREN, 5 *Decembris* 1879.

J. CUYTEN, Libr. Cens.

01047

VOORWOORD.

De Heilige Liguorio zegt in zijne voorrede van dit werkje, die ik korthedshalve heb weggelaten: „ik wenschte, dat het mij mogelijk ware van dit boekje zoo vele exemplaren te doen drukken, als er Christenen op de wereld zijn, en ze aan allen uit te deelen; opdat niemand onkundig blijve van de noodzakelijkheid des gebeds om zalig te worden. Het zijn deze woorden van den Heilige, die mij deden begrijpen, dat ik een nuttig werk kon verrigten met voor Nederland eene vertaling te leveren van dit nederig boekje.

Wat de vertaling zelve betreft, ik geloof, dat zij getrouw is: ik ben overtuigd, dat de Heiligen alles, wat zij doen voor God, met groote zorg behandelen, en daarom hecht ik veel waarde aan de eigene woorden van den H. Liguorio.

Ik hoop,' dat alle priesters van Nederland, dat de Vereeniging van den H. Vincentius à Paulo en dat allen, die met armen en behoeftigen in eenige betrekking staan, zullen medewerken om dit boekje gratis onder hen te verspreiden: zij zullen daardoor eene schoone en nuttige aalmoes doen, en beantwoorden aan het vurig verlangen van den H. Liguorio.

DE VERTALER.

November 1864.

EERSTE HOOFDSTUK.

Over de noodzakelijkheid van het gebed.

I. Het was eene dwaling der Pelagianen te zeggen, dat het gebed niet noodzakelijk is om de eeuwige zaligheid te verkrijgen. Hun goddelooze meester Pelagius zegt, dat de mensch slechts dan verloren gaat, wanneer hij verzuimt zich te onderwijzen in die waarheden, die men noodzakelijk kennen moet. Maar, zegt de H. Augustinus: is het niet vreemd? Pelagius wil over alle andere middelen nog redeneren, behalve over het gebed, dat toch juist het eenige middel is om die wijsheid der heiligen te verkrijgen, zoo als reeds de H. Jacobus schreef: *indien iemand wijsheid nodig heeft, hij vrage die aan God, die ze aan allen overvloedig schenkt.*

Meer dan duidelijk zijn de schriftuurplaatsen, die ons doen zien, dat wij noodzakelijk moeten bidden, willen wij zalig worden. *Men moet altijd bidden.— Waakt en bidt, opdat gij niet valt in bekoring.— Vraagt en u zal gegeven worden.* Deze woorden: *moet, bidt, vraagt,* duiden, volgens het algemeen gevoelen der godgeleerden, een bevel aan en eene noodzakelijkheid. Wicief beweerde, dat er in deze plaatsen der H. Schrift geen spraak was van het gebed, maar

alleen van de noodzakelijkheid der goede werken ; zoodat het bidden, naar zijne meening, niets anders was dan het verrigten van goede werken ; maar deze dwaling werd uitdrukkelijk door de Kerk veroordeeld. Daarom schreef de geleerde Leonardus Lessius : « Men moet geloovig aannemen, »dat het gebed voor de volwassenen ter zaligheid »noodzakelijk is, gelijk blijkt uit de H. Schrift, »omdat het gebed het eenige middel is, dat ons »de noodige hulp ter zaligheid doet verkrijgen.»

De reden hiervan is duidelijk. « *Zonder mij kunt gij niets doen,* » zegt Christus. De H. Augustinus teekent bij deze woorden aan, dat Jesus niet gezegd heeft : kunt gij niets voltooijen, maar niets doen. Daardoor wilde onze Zaligmaker te kennen geven, dat wij zonder de genade niet eens beginnen kunnen het goed te doen. Ja, nog meer. Volgens den Apostel Paulus zijn wij niet eens in staat er naar te begeeren. *Wij zijn niet bekwaam, uit ons zelven iets te denken, maar onze genoegzaamheid is uit God..* Indien wij dan volgens den Apostel aan het goede niet eens kunnen denken, nog veel minder kunnen wij er naar begeeren. Dat wordt ons ook door vele andere schriftuurplaatsen aangetoond. *God werkt alles in allen,* zegt de Apostel. *Ik zal maken, dat gij wandelt in mijne geboden, dat gij mijne oordeelen onderhoudt en daarnaar handelt,* zegt God door den profeet Ezechiël. Daarom, gelijk de H. Leo zegt, de mensch doet niets goeds wat God hem niet door zijne genade laat doen. Daarom heeft de Kerkvergadering van

Trente verklaard: indien iemand zou zeggen, dat de mensch, zonder de voorkomende inspraak van den H. Geest, en zonder zijne hulp, kan gelooven, hopen, beminnen of berouw hebben, zoo als noodig is voor hem ter verkrijging der regtvaardigmakende genade, hij zij veroordeeld.

Een zeker schrijver, sprekende over de dieren, zegt, dat God aan sommige de snelheid heeft gegeven, aan andere de kracht der klauwen, aan andere de vleugelen, opdat zij hun leven zouden kunnen bewaren en verdedigen, maar dat Hij den mensch zoo geschapen heeft, dat God zelf al zijne kracht uitmaakt. Zoo is dan de mensch uit zich zelve niet in staat om zijne zaligheid te bewerken, omdat God wil dat alles, wat de mensch heeft of hebben kan, hem alleen zou toekomen door de hulp zijner genade. Maar die hulp zijner genade verleent God gewoonlijk alleen aan hem, die er om vraagt, volgens dat beroemde woord van Gennade, die zegt: «Niemand komt tot de zaligheid, tenzij hij door God worde uitgenoodigd; niemand, ofschoon uitgenoodigd, zal zijne zaligheid bewerken, zonder de hulp van God, en niemand zal die hulp verkrijgen, tenzij hij er om vrage.»

Indien wij dan zonder de hulp der genade niets kunnen uitrigten, en God in den regel die genade slechts geeft aan hem, die er om vraagt, moeten wij dan niet besluiten, dat het gebed volstrekt noodzakelijk is ter zaligheid? Het is waar dat de eerste genade ons gegeven wordt zonder eenige medewerking van onzen kant, zooals de roeping tot het geloof, of tot de boetvaardigheid,

die God, volgens den H. Augustinus, ook geeft zelfs aan hen, die niet bidden: maar dezelfde Kerkvader houdt voor zeker, dat de verdere genade, en vooral de gave van volharding, niet gegeven wordt dan aan hen, die bidden.

Van daar dat de godgeleerden, in overeenstemming met den H. Basilius, den H. Joannes Chrysostomus, Clemens van Alexandrië, den H. Augustinus en anderen, gewoonlijk leeren, dat het gebed noodzakelijk is voor de volwassenen, niet alleen uit de noodzakelijkheid des gebods, gelijk wij gezien hebben, maar ook uit de noodzakelijkheid des middels: dat wil zeggen, dat een geloovige, volgens den gewonen loop der goddelijke Voorzienigheid, niet kan zalig worden, tenzij hij zich aan God aanbevele, en de genade vrage, die hij ter zaligheid nodig heeft. Datzelfde leert ook de H. Thomas door te zeggen: dat wij na het doopsel aanhoudend moeten bidden, om daardoor te wederstaan aan de vijanden, die ons overblijven. Ziehier hoe die groote Leeraar in twee woorden de noodzakelijkheid van het gebed bewijst: om zalig te worden moeten wij strijden en overwinnen, maar wij kunnen aan de krachten van onze talrijke en magtige vijanden geen weêrstand bieden zonder de hulp van God; nu, die hulp verkrijgen wij niet dan door het gebed, bij gevolg, zonder het gebed is er geene zaligheid voor ons. Dat overigens het gebed het eenige gewone middel is om de gaven Gods te verkrijgen, dit bevestigt de H. Thomas op eene andere plaats als hij zegt, dat God al de gunsten, die Hij

besloten heeft ons te zullen geven, ons niet verleent dan door het gebed. Wij behoeven niet te bidden, zegt de H. Thomas, opdat God onze behoeften zou kennen, maar wij moeten bidden, opdat wij zouden begrijpen hoe noodzakelijk het is, dat wij tot God gaan, om te erlangen de hulp, die wij ter zaligheid nodig hebben, en opdat wij daardoor God zouden erkennen als den eenigen oorsprong van al het goed, dat wij hebben. Gelijk, God wil, dat wij tarwe zaaijen en den wijnstok telen, om ons daardoor van wijn en brood te voorzien, zoo wil Hij ook, dat wij de genade, ter zaligheid nodig, zullen verkrijgen door het gebed, gelijk Hij gezegd heeft: *Vraagt en u zal gegeven worden; zoekt en gij zult vinden*

Wij zijn in één woord slechts arme bedelaars, die zooveel bezitten, als God ons bij wijze van aalmoes gegeven heeft. God, zegt de H. Augustinus, wil ons geven, maar slechts aan hem geeft Hij, die er om vraagt. Hij belooft te geven aan hem, die bidt. *Vraagt en u zal gegeven worden*: bij gevolg, besluit de H. Theresia, die niet vraagt, ontvangt niet. Gelijk de planten vocht nodig hebben om te leven en niet te verdroogen, zoo ook, zegt de H. Chrysostomus, hebben wij het gebed nodig om zalig te worden. Op eene andere plaats zegt de zelfde Heilige: gelijk de ziel het leven geeft aan het ligchaam, zoo onderhoudt het gebed het leven van de ziel; want wie verzuimt, zich door het gebed aan God aan te bevelen, zal spoedig sterven door de zonden. Zoo wordt ook het gebed het voedsel

der ziel genoemd, omdat gelijk zonder voedsel het leven des ligchaams niet kan onderhouden worden, evenmin zonder het gebed het leven der ziel kan bewaard blijven. Al die gelijkenissen, welke de H. Vaders aanvoeren, geven ons te kennen, dat wij volstrekt noodzakelijk moeten bidden, om tot de eeuwige zaligheid te kunnen komen.

II. — Het gebed is ook het noodzakelijkste wapen om ons te verdedigen tegen onze vijanden; die dit niet gebruikt, zegt de H. Thomas, is verloren. De heilige twijfelt er niet aan, dat Adam gezondigd heeft, omdat hij zich niet aan God aanbeval, toen hij bekoord werd, en de H. Gelasius verklaart hetzelfde van de gevallen Engelen. De H. Carolus Borromæus doet ons in een van zijne herderlijke brieven opmerken, dat van al de middelen, welke Jesus Christus in het Evangelie heeft aanbevolen, Hij de eerste plaats geeft aan het gebed, en dat Hij heeft gewild, dat zijne Kerk en zijn godsdienst zich daardoor van andere secten zou onderscheiden, dat zij het huis des gebeds zou heeten: *mijn huis zal het huis des gebeds genoemd worden*. In denzelfden brief zegt de heilige, dat het gebed het begin, de voortgang en de voltooiing is van alle deugden. Zoo hebben wij dan in de duisternissen, in de ellenden en in de gevaren, waarin wij ons hier bevinden, geen anderen grondslag voor onze hoop, dan dat wij de oogen opheffen tot God, en door het gebed van zijne barmhartigheid onze zaligheid afsmeeken. *Daar*

wij niet weten wat wij moeten doen, zoo sprak de koning Josaphat, blijft ons niet anders over, dan de oogen tot U te wenden. Zoo deed ook David, die aanhoudend bad, dat God hem uit de strikken zijner vijanden zou redden, omdat hij geen ander middel zag om hunnen handen te ontgaan; aanhoudend bad hij: Heer, houd uwe oogen op mij gevestigd, heb medelijden met mij, en red mij, want ik kan niets uit mij zelve, en behalve van U, heb ik geene hulp te wachten.

En inderdaad, hoe zouden wij kunnen weêrstaan aan de kracht van onze vijanden, hoe zouden wij de goddelijke geboden kunnen onderhouden, vooral na de zonde van onzen eersten vader Adam, waardoor onze natuur zoozeer verzwakt en bedorven is, indien wij niet het middel des gebeds bezaten, waardoor wij van God het licht en de noodige kracht om ze te onderhouden vragen kunnen? Het was eene godslastering van Luther te zeggen, dat de menschen na de zonde van Adam onmogelijk de goddelijke wet kunnen vervullen. Ook Jansenius heeft gezegd, dat zelfs de regtvaardigen eenige geboden niet kunnen onderhouden met de tegenwoordige krachten van onze natuur; en tot hiertoe kunnen zijne woorden in een goeden zin worden opgevat; maar zij zijn teregt veroordeeld door de Kerk, omdat hij er bijvoegde, dat de mensch ook de genade mist, waardoor de vervulling van die geboden mogelijk wordt. Het is waar, zegt de H. Augustinus, dat de mensch eenige gebo-

den niet kan onderhouden met zijne gewone krachten, of met de gewone genade, die aan allen gemeen is; maar hij kan door het gebed de meerdere hulp verkrijgen, die hij noodig heeft, om ze te onderhouden. God, zoo zegt Augustinus, beveelt het onmogelijke niet, maar als Hij ons beveelt, vermaant Hij ons om te doen wat wij kunnen, te vragen wat wij niet kunnen, en Hij helpt ons, opdat wij het kunnen. Dit woord van den Heilige is beroemd geworden, en het werd door de Kerkvergadering van Trente als een geloofspunt aangenomen en vastgesteld. Onmiddelijk laat de Heilige er op volgen: ziet dan hoe de mensch door het hulpmiddel kan doen, hetgeen hij door zijne bedorvene natuur niet kan verrigten. Hij wil zeggen, dat wij door het gebed het geneesmiddel verkrijgen voor onze zwakheid, omdat, als wij bidden, God ons de kracht geeft om te doen hetgeen wij anders niet kunnen.

Men kan niet aannemen, zoo vervolgt de H. Augustinus, dat de Heer ons wil verpligten zijne wet te onderhouden, en dat Hij ons dan eene wet geeft, die onmogelijk te vervullen is; daarom wanneer God ons doet begrijpen, dat wij onbekwaam zijn om zijne geboden te onderhouden, dan vermaant Hij ons de gemakkelijkste zaken te doen met de gewone genade, die Hij ons geeft, en de moeilijke dingen te verrigten met den grooteren bijstand, dien wij kunnen verkrijgen door middel van het gebed. Maar waarom, zal men vragen, heeft God ons dingen bevolen,

die onmogelijk te onderhouden zijn met onze eigene krachten? Opdat, zoo antwoordt de Heilige, wij zouden weten wat wij van Hem moeten vragen. En op eene andere plaats zegt Hij: de wet is gegeven, opdat de genade zou gevraagd worden, en de genade wordt gegeven, opdat de wet kan vervuld worden. De wet kan niet onderhouden worden zonder de genade, en daarom heeft God ons de wet gegeven, opdat wij Hem altijd zouden bidden ons de genade te geven om ze te kunnen onderhouden. En op eene andere plaats zegt hij nog: de wet is goed, indien zij wettig wordt gebruikt: maar wat is dat, de wet wettig gebruiken? Dat is, door de wet onze zwakheid erkennen, en in de goddelijke hulp onze sterkte zoeken.

Hetzelfde schrijft de H. Bernardus, wanneer hij zegt: wie zijn wij, of welke is onze kracht, om aan zoovele bekoringen te kunnen wederstaan? Het is duidelijk wat God bedoelde, namelijk, dat wij bij het gevoel van ons onvermogen, en bij de overtuiging, dat ons geene andere hulp rest, ons met diepe nederigheid tot zijne barmhartigheid zouden wenden. De Heer weet, hoe de noodzakelijkheid van het gebed geschikt is om ons nederig te houden, en vertrouwen in ons op te wekken, en daarom laat Hij toe, dat wij aangevallen worden door vijanden, die onoverwinnelijk zijn voor onze eigene kracht, opdat wij door het gebed van zijne barmhartigheid de hulp zouden verkrijgen, die wij noodig hebben om ze te wederstaan. Vooral is het waar, dat

niemand de bekoringen van oneerbaarheid kan overwinnen, tenzij hij zich aanbeveelt aan God, wanneer hij bekoord wordt. Deze vijand is daarom zoo gevaarlijk, omdat, als hij ons bekoort, hij ons bijna alle licht ontnemt, ons alle voornemens en goede besluiten doet vergeten, ons zelfs de waarheden van het geloof doet verachten en de vrees voor de goddelijke kastijding verliezen doet, omdat hij zamenspannt met onze natuurlijke neiging, en ons als met geweld tot het zinnelijk genot aandrijft. Wie in deze bekoring zijne toevlugt niet neemt tot God, hij is verloren. Het gebed, zegt de H. Gregorius van Nyssa, is het schild voor de zuiverheid. Dit had reeds Salomon gezegd in het boek der Wijsheid: *toen ik wist, dat ik niet zuiver kon leven, tenzij God het geeft, ben ik tot den Heer gegaan, en heb Hem gebeden.*

Met regt zegt dus de H. Thomas, in strijd met Jansenius, dat wij nooit moeten zeggen, dat het ons onmogelijk is om de zuiverheid, of eenig ander gebod te onderhouden, want in zoover wij het niet kunnen door onze eigen krachten, kunnen wij het ten minste door de hulp van God; welnu, hetgeen wij kunnen door de hulp van God, is niet geheel onmogelijk voor ons. Men zal niet zeggen, b. v. dat het eene onbillijkheid is aan een' kreupele te bevelen regt te loopen, wanneer men hem het middel aan de hand doet om zijn gebrek te verhelpen. Te regt, zoo redeneert de H. Augustinus, wordt aan den mensch voorgeschreven om op den weg des

Heeren met regte schreden voort te gaan, en ziet hij dat hij niet kan, hij vrage het middel om de kreupelheid zijner zonde te genezen.

In 't kort, zegt de H. Leeraar, hij weet goed te leven, die goed weet te bidden. En omgekeerd, zegt de H. Franciscus van Assisie, dat men zonder het gebed geene goede vruchten voor de ziel verwachten kan. Het is dus ten onregte, dat de zondaars zich verontschuldigen met te zeggen, dat zij de kracht niet hebben om aan de bekoringen te wederstaan; *want*, zoo verwijt hun de H. Jacobus: *hebt gij die kracht niet, waarom vraagt gij ze dan niet?* Zeker, wij zijn te zwak om de aanvallen van onze vijanden af te slaan, maar het is ook zeker, dat *God getrouw is*, zegt de Apostel Paulus, *en niet zal toelaten, dat gij bekoord wordt boven uwe krachten, maar met de bekoring zal Hij u de hulp doen toekomen, waarmede gij kunt overwinnen.* Wij zijn zwak, maar God is sterk; roepen wij Hem aan, dan zal Hij ons zijne sterkte mededeelen, en dan kunnen wij alles, zoo als de Apostel van zich zelve zeide: *ik kan alles in Hem, die mij versterkt.* Hij dan, die valt, zoo besluit de H. Chrysostomus, omdat hij verzuimt te bidden, heeft geene versooning, want had hij gebeden, hij zou overwinnaar zijn van zijne vijanden.

III. — Men kan hier vragen of het, om de goddelijke genade te verkrijgen, noodzakelijk is zijne toevlugt te nemen tot de voorspraak der heiligen. Het is de leer der Kerk, zooals de

kerkvergadering van Trente heeft uitgesproken, dat het goed en nuttig is de heiligen aan te roepen, en tot hunne hulp onze toevlugt te nemen, om van God door Zijnen Zoon Jesus Christus weldaden te verkrijgen. Deze aanroeping werd veroordeeld door Calvyn, maar geheel ten onrechte: want volgens getuigenis van de H. Schrift is het geoorloofd en voordeelig levende heiligen in te roepen ter onzer hulp en hen te smeeken, dat zij met hun gebed ons zouden te hulp komen. Zoo heeft de profeet Baruch, uit Babylon naar zijne broeders te Jerusalem schrijvende, gezegd: *Bidt gij den Heer onzen God voor ons.* Zoo schrijft Paulus aan de geloovigen van Thessalonica: *Broeders! bidt voor ons.* Zoo zegt God zelf tot de vrienden van Job: *Gaat tot mijnen dienaar Job, hij zal voor u bidden en ik zal zijn gelaat gunstig aannemen.* Maar is het geoorloofd de levenden aan te roepen, waarom zou het dan niet geoorloofd zijn de heiligen aan te roepen, die reeds in den hemel God van nabij genieten? Het is niet te kort doen aan de eer, die wij aan God verschuldigd zijn, maar integendeel Hem dubbel eeren, gelijk wij den koning niet alleen eeren in zijn' persoon, maar ook in zijne dienaren. Zoo leert dan ook de H. Thomas, dat het goed is vele heiligen aan te roepen, omdat men soms door het gebed van velen verkrijgt, wat men door het gebed van eenen niet verkrijgen zou. En zou iemand zeggen: waar dient het voor, tot de heiligen zijne toevlugt te nemen, opdat zij voor ons bidden, daar zij toch

reeds bidden voor al degenen, die het waardig zijn? Dan antwoordt hem de H. Thomas, dat niemand waardig is, dat de heiligen voor hem bidden, maar dat wij dit worden, wanneer wij met eerbied tot de heiligen onze toevlugt nemen.

Men vraagt ook nog, of het goed is zich te bevelen aan de zielen van het vagevuur. Sommigen zeggen, dat de zielen in het vagevuur niet kunnen bidden voor ons, en zij beroepen zich op het gezag van den H. Thomas, die zegt, dat deze, omdat zij gezuiverd worden door straffen en pijnen niet zijn in een' toestand van te bidden voor ons, maar dat veeleer voor hen moet gebeden worden. Evenwel vele andere godgeleerden verzekeren met veel waarschijnlijkheid, dat men godvruchtiglijk mag aannemen, dat God hun onze gebeden bekend maakt, opdat die heilige zielen bidden voor ons, en dat er zoo tusschen hen en ons een schoone liefdeband blijft bestaan, waardoor wij voor hen en zij voor ons bidden. Hiermede is niet in strijd, zooals de kardinaal Sylvius zegt, hetgeen de H. Thomas heeft geleerd; want niet te kunnen bidden is geheel iets anders. Die heilige zielen, zooals Thomas zegt, zijn niet in een toestand van te bidden, omdat zij lijden en veeleer onze gebeden noodig hebben, maar zij kunnen toch in dien staat van lijden bidden, omdat zij vrienden zijn van God. Indien een vader zijnen zoon teeder bemint, maar hem nu opgesloten houdt om hem te straffen voor eene begane fout, dan kan die zoon niet bidden voor zich zelve, maar kan

hij niet bidden voor een ander? En kan hij niet hopen te verkrijgen, hetgeen hij vraagt, daar hij weet hoezeer zijn vader hem bemint? Daar nu de zielen in het vagevuur zoozeer bemind worden door God, en zij in de liefde Gods bevestigd zijn, is er niets wat hun belet om voor ons te bidden. De Kerk evenwel is niet gewoon hen aan te roepen of hunne voorspraak te vragen, omdat zij gewoonlijk van onze gebeden geene kennis dragen. Maar, zooals gezegd is, men mag godvruchtig gelooven, dat de Heer hun onze gebeden zal doen kennen, en dan zullen zij, die vol liefde zijn, zeker niet verzuimen voor ons te bidden. Als de H. Catharina van Bologne eenige gunst verlangde, nam zij hare toevlugt tot de zielen in het vagevuur, en zij zag zich spoedig verhoord; ook getuigt zij, dat zij vele gunsten, die zij door de voorspraak der heiligen niet had verkregen, later verkreeg door bemiddeling van de zielen in het vagevuur.

Het zij mij toegestaan een oogenblik van mijn onderwerp af te wijken ten voordeele van die heilige zielen. Willen wij den bijstand van hare gebeden erlangen, dan is het passend, dat ook wij haar te hulp komen met onze gebeden en goede werken. Ik heb gezegd, het is passend, maar ik moest liever zeggen, dat het een der christelijke pligten is; want de liefde vordert dat wij den evenmensch te hulp komen, wanneer hij onze hulp noodig heeft, en wij hem zonder veel moeite kunnen helpen. Nu, het is zeker, dat tot onze naasten gerekend moeten

worden de geloovige zielen, die, ofschoon zij niet meer op deze wereld leven, toch niet ophouden tot de gemeenschap der heiligen te behooren. De zielen der vrome overledenen, zegt Augustinus, zijn van de Kerk niet afgescheiden. En de H. Thomas verklaart zich nog duidelijker over dit punt door te zeggen, dat de liefde, welke de band is waardoor de verschillende leden der Kerk vereenigd worden, zich niet alleen uitstrekt over de levenden, maar ook over degenen, die in de liefde Gods gestorven zijn. Daarom moeten wij, zooveel wij kunnen, de geloovige zielen als onze naasten bijstaan, en daar hun nood grooter is dan die van andere medemenschen, daarom schijnt het, dat onze verpligting om haar te hulp te komen nog grooter is.

Immers in welken nood verkeerden die heilige gevangenen? Het is zeker, dat hunne smarten ontzettend groot zijn. Het vuur dat hen foltert, zegt de H. Augustinus, is vreeselijker dan wat ook de mensch in dit leven dragen kan. Ook de H. Thomas is van dit gevoelen, en voegt er bij, dat het hetzelfde vuur is als het vuur der hel. Door hetzelfde vuur, zegt hij, wordt de verdoemde gepijnigd en de uitverkorene gezuiverd. Maar nog veel grooter is hunne straf, wanneer wij denken, dat zij, die beminde bruiden van Jesus Christus, het aanschijn van God moeten missen; hun hart is vervuld niet van eene natuurlijke, maar van eene bovennatuurlijke liefde voor God, zoodat zij met den grootsten aandrang er toe gedreven worden om zich te vereenigen

met hun opperste goed, maar teruggehouden door de fouten, die zij nu moeten uitwisschen, gevoelen zij daarover zulk eene bittere smart, dat zij ieder oogenblik van droefheid zouden sterven als zij konden. Ja, zooals de H. Chrysostomus zegt, die scheiding van God is onvergelykelyk grootere straf, dan de pijn, die zij lijden. Die beminde zielen zouden liever iedere andere straf ondergaan, dan een oogenblik beroofd te zijn van die lang begeerde vereeniging met God. Daarom zegt de H. Thomas, dat de straf van het vagevuur iedere andere straf van dit leven overtreft. Dionysius de Karthuizer verhaalt, dat een mensch, die door de voorspraak van den H. Hieronymus van den dood was opgewekt, aan den H. Cyrillus van Jerusalem gezegd heeft, dat al de folteringën van dit leven zoet en troostvol zijn, in vergelyking van de minste smart, die in het vagevuur geleden wordt; en hij voegt er bij dat, indien iemand deze smart had gevoeld, hij liever al de smarten van dit leven zou willen dragen tot den dag des oordeels toe, dan een' enkelen dag de minste straf van het vagevuur te ondergaan. Daarom schreef genoemde H. Cyrillus, dat die pijnen, wat de hevigheid aangaat, dezelfde zijn als die der hel, en dat zij slechts hierin verschillen van de laatste, dat zij niet eeuwig zijn.

De smarten alzoo van de zielen in het vagevuur zijn overgroot; van den anderen kant kunnen zij zich zelve niet helpen, want, gelijk Job zegt; *zij zijn gebonden en geboeid door de koorden*

der armoede. Zij zijn reeds bestemd om als heiligen te regeeren, maar zij kunnen van haren troon nog geen bezit nemen, voor zij gezuiverd zijn. Zij kunnen zich niet redden of hare ketenen niet afschudden, alvorens zij ten volle aan de goddelijke regtvaardigheid hebben voldaan. Dit gaf eens een Cistersienser kloosterling te kennen, toen hij na zijn dood uit het vagevuur aan den koster van zijn klooster verscheen en hem zeide: Ik smEEK het u, kom mij toch te hulp met uwe gebeden, want ik kan door mij zelven niets verdienen. In gelijken zin zegt de H. Bonaventura: derzelver armoede belet hare verlossing; dat is, die zielen zijn zoo arm, dat zij niets hebben om te voldoen.

Maar dewijl het nu zeker is, en zelfs een punt van ons geloof, dat wij door onze verdiensten, en vooral door onze gebeden, die heilige zielen op eene bijzondere wijze kunnen verligten, en daar de H. Kerk dit niet alleen leert maar ook doet, zoo zou ik niet van zonde kunnen vrijspreeken dengenen, die haar iedere hulp, ook die van zijne gebeden zou weigeren. Of als pligtgevoel ons niet drijft, denken wij dan ten minste aan het genoeg, dat wij Jesus geven, wanneer Hij ziet, dat wij ons beijveren om zijne beminde bruiden te verlossen, opdat zij te eerder met Hem in den hemel zijn. Laat ons dan denken aan het voordeel, dat wij zullen trekken uit dien grooten liefdedienst, aan die heilige zielen bewezen, die ons zeer dankbaar zullen zijn, die goed zullen waardeeren de groote weldaad, die wij haar doen met

haar van eenige straf te verlossen, en door ons gebed te maken, dat zij te eerder hare heerlijkheid ingaan, en daarom niet zullen nalaten te bidden voor ons, zoodra zij in den hemel zullen zijn. En indien de Heer gezegd heeft: *zalig zijn de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid verwerven*, dan kunnen zij zeker met veel vertrouwen op hunne zaligheid hopen, die er zich op hebben toegelegd om die heilige zielen te hulp te komen, die zooveel te lijden hebben en zoozeer bemind worden door God. Jonathas, nadat hij het Joodsche volk gered had door de overwinning, die hij op de vijanden had behaald, werd ter dood veroordeeld door Saül, zijnen Vader, omdat hij, tegen het verbod, een weinig honig had geproefd; maar het volk naderde den koning en zeide: *Moet dan Jonathas sterven, die deze groote weldaad aan Israël bewezen heeft?* Welnu, datzelfde mogen wij ook hopen; wanneer wij door ons gebed verkrijgen, dat eene ziel het vagevuur verlaat en naar den hemel gaat; dan zal zij tot God zeggen: Heer: laat niet toe, dat degene verloren gaat, die mij van die straf heeft verlost. En gelijk Saül het leven schonk aan Jonathas om de beden van het volk, zoo zal God ook het eeuwig geluk niet weigeren aan zijnen dienaar om de gebeden van eene ziel, die zijne beminde bruid is. Bovendien verzekert de H. Augustinus, dat zij, die in hun leven de meeste hulp zullen geboden hebben aan die heilige zielen, ook op hunne beurt, wanneer zij in het vagevuur zullen zijn, door Gods bestiering

de meeste hulp van anderen zullen ondervinden.

Laten wij hier opmerken, dat men eene magtige hulp verleent aan de zielen in het vagevuur, wanneer men de Mis hoort voor haar, en gedurende het H. Offer haar aan God aanbeveelt om de verdiensten van Jesus Christus: zeggende b. v.: «Eeuwige Vader, ik draag U op dit offer van Jesus' ligchaam en bloed met al de smarten, die Hij gedurende zijn leven en dood heeft ondergaan; en door de verdiensten van zijn lijden beveel ik U de zielen aan van het vagevuur, en voornamelijk deze.....» Het is ook een groot werk van naastenliefde, om te gelijker tijd de zielen der stervenden aan te bevelen.

Wij hebben boven de vraag gedaan, of de zielen in het vagevuur al dan niet kunnen bidden voor ons, of het bijgevolg voordeelig is, of niet, om ons in hare gebeden aan te bevelen; maar deze vraag kunnen wij niet doen van de Heiligen. Immers wij moeten aannemen de waarheid, die de H. Kerk ons leert, dat het zeer nuttig is zich in de gebeden der heiligen aan te bevelen, ten minste van die heiligen, die door de Kerk heilig zijn verklaard en reeds het bezit van God genieten. Te gelooven dat de Kerk in die heiligverklaring kan falen, is niet vrij te spreken van zonde of van ketterij, zooals de H. Bonaventura, Bellarminus, Suarez en andere gedgeleerden verzekeren, omdat, zooals de H. Thomas leert, het opperhoofd der Kerk, vooral in de heiligverklaring, door de onfeilbare ingeving van den H. Geest wordt bestuurd.

Maar laat ons terugkeeren tot de vraag, zooals wij die vroeger hebben gesteld, te weten: of wij verplicht zijn onze toevlugt te nemen tot de afspraak der heiligen? Ik wil die vraag niet beslissen (1), maar ik kan niet nalaten hier het gevoel van den H. Thomas meê te deelen. Op verschillende plaatsen van zijne werken zegt de H. Leeraar met zekerheid, dat een ieder bidden moet om de genade, ter zaligheid noodig, te verkrijgen, welke genade, zegt hij, wij niet kunnen verkrijgen, als wij er niet om vragen. Maar ook stelt hij de vraag, of wij de heiligen moeten aanroepen opdat zij bidden voor ons? en de H. Thomas antwoordt hierop bevestigend. En op de tegenwerping, dat het overtollig schijnt tot de heiligen zijne toevlugt te nemen, dewijl God oneindig meer barmhartig is dan zij, en meer geneigd om ons te verhooren, antwoordt de H. Thomas, dat God het aldus wil, niet uit gebrek aan barmhartigheid, maar om de orde te handhaven, die Hij heeft vastgesteld, van te werken door bemiddelende oorzaken. En op gezag van den H. Thomas zegt een ander godgeleerde, dat wij de Heiligen moeten aanroepen, omdat God wil, dat de minderen zouden zalig worden door het inroepen van de hulp der meerderen

IV. — Wat wij gezegd hebben over de tuschenkomst der heiligen, dat moet nog veel meer

(1) De Kerkvergadering van Trente zegt alleen, dat de aanroeping der heiligen voor ons *nullig en voordeelig is*, maar spreekt niet over de *noodzakelijkheid*, daarom zegt de H. Alphonsus, dat hij niet beslissen wil.

gelden van de voorspraak van de Moeder des Heeren, omdat hare gebeden bij God veel verrogender zijn, dan de gebeden van geheel het hemelsche koor; want, volgens den H. Thomas, kunnen de Heiligen een grooter of kleiner aantal andere zielen zalig maken, naar de maat van verdiensten, die zij verworven hebben; maar Jesus Christus, en ook zoo zijne H. Moeder hebben zoo veel genade verdiend, dat zij alle menschen kunnen zalig maken. Ook de H. Bernardus, sprekende van Maria, zegt: gelijk wij geen toegang hebben tot den Vader, dan door den Zoon, die de middelaar is der gerechtigheid, zoo hebben wij tot den Zoon toegang door Maria, die de middelares is der genade, en die voor ons door hare voorspraak verkrijgt al de genaden, die Jesus voor ons heeft verdiend. Hieruit besluit dezelfde Heilige op eene andere plaats van zijne werken, dat Maria, eene dubbele volheid van genade verkregen heeft, de eerste werd haar geschonken, toen het ongeschapen Woord in haar reinen schoot de menschelijke natuur aannam; en de tweede is die volheid van genade, welke wij, door middel van het gebed der hemelsche Moeder van God verkrijgen. Daaruit besluit hij: indien wij eenige hoop hebben, indien wij eenige genade verkrijgen, de eeuwige zaligheid zelfs, het is door bemiddeling van de Moeder des Heeren, door wie ons alle hemelsche gunsten toevloeijen. Zoo dan, al het goede dat wij hebben van God, wij verkrijgen het alles door de voorspraak van Maria. En waarom? Omdat, zoo antwoordt de

H. Bernardus, dit de wil is van God. Maar de H. Augustinus geeft voor dit voorregt van Maria nog eene bijzondere reden, als hij zegt, dat zij te regt onze Moeder wordt genoemd, omdat zij door hare liefde heeft medegewerkt om ons te doen geboren worden tot het leven der genade, ons geloovigen als ledematen van ons hoofd Jesus Christus. Nu, gelijk Maria heeft medegewerkt tot onze geestelijke geboorte, zoo wil God ook dat zij door hare voorspraak zal medewerken om dat leven der genade in ons te onderhouden, te vermeerderen, en om ons te voeren tot het leven der heerlijkheid in de andere wereld. Daarom wil ook de H. Kerk, dat wij Haar zullen noemen en groeten met deze woorden: ons leven, onze zoetigheid en onze hoop.

Vervolgens spoort de H. Bernardus ons aan om tot Maria te gaan, omdat haar gebed zeker door den Zoon zal verhoord worden. Hij noemt haar eene ladder, want gelijk men op de derde sport niet komt dan door de tweede, en op de tweede door de eerste, zoo ook komt men niet tot God dan door Jesus, en niet tot Jesus dan door bemiddeling van Maria. Hij noemt haar ook degene, op wie al zijne hoop en al zijn vertrouwen gevestigd is, want volgens hem wil God, dat alle genade, die wij ontvangen, door de handen van Maria gaat. Laat ons dan, zoo besluit hij, de goddelijke hulp vragen, en door Maria vragen, want wat zij vraagt verkrijgt zij, en zij kan niet worden afgewezen.

Geheel in denzelfden geest als de H. Ber-

nardus spreekt de H. Ephrem als hij zegt: wij hebben geen ander vertrouwen dan op U, allerge-trouwste Maagd. Ook de H. Ildephonsus: al het goed, dat de goddelijke Majesteit besloten heeft te doen, heeft Hij aan uwe handen, o Maria, willen toevertrouwen; aan U toch is de schat en de bloem der genade gegeven. En de H. Germanus: indien Gij, die het leven der Christenen zijt, ons verlaat, wat zal er dan van ons geworden. Zoo de H. Petrus-Damianus: in uwe handen zijn de schatten der goddelijke barmhartigheid. En de H. Augustinus: die vraagt zonder U, en buiten U om, wil vliegen zonder vleugels. Zoo zegt ook de H. Bernardinus van Sienna ergens: Gij zijt de uitdeelster van alle genade, ons heil is in uwe handen; en op eene andere plaats voegt hij er bij: het is door Maria, dat de levendmakende genade van het hoofd Christus in zijn geheimzinnig ligchaam wordt overgestort. Ja, zelfs hij verzekert, dat, sinds Maria de Moeder is geworden van God den Zoon Zij een zeker regt uitoefent over al de gunsten, die ons door Hem worden geschonken. Daarom, zoo besluit de Heilige, worden ons alle gaven alle deugden en iedere genade geschonken door Haar. Zeer schoon zijn hierover nog de woorden van den H. Bonaventura: daar de geheele goddelijke natuur in den schoot van Maria gerust heeft, zoo aarzel ik niet om te zeggen, dat die Maagd een zeker regt uitoefent op al de genade, die aan de wereld geschonken wordt, ja, dat uit haren schoot, als uit een Ocean der Godheid

de stroomen van alle genade uitvloeijen.

Op het gezag der heiligen, die wij hebben aangehaald, hebben vele godgeleerden met even veel regt als vromen zin het gevoelen verdedigd, dat wij geene genade verkrijgen dan door bemiddeling van Maria. Zoo leeren Vega, Mendoza, Segneri, Crasset en vele andere, in overeenstemming met den geleerden pater Natalis Alexander. Overigens is het zeker, dat, indien het aan God behaagt, dat wij onze toevlugt nemen tot zijne heiligen, het Hem nog veel aangener moet wezen, als wij de voorspraak van Maria inroepen, opdat zij door hare verdiensten onze ongenoegzaamheid aanvulle. Want, zegt Suarez, dat wij Maria aanroepen is niet omdat wij wantrouwen aan de goddelijke barmhartigheid, maar omdat wij vreezen voor onze onwaardigheid. Nu, wat aangaat de waardigheid van Maria, de H. Thomas verzekert ons, dat zij in zeker opzigt oneindig is. En daarom kan men gerust zeggen, dat de gebeden van Maria magtiger zijn dan die van alle heiligen.

Laat ons dit eerste hoofdstuk eindigen met te besluiten uit hetgeen wij gezegd hebben, dat hij die bidt, zeker zal zalig worden, en dat hij, die niet bidt, zeker zal verloren gaan. Alle gelukzaligen, behalve de kleine kinderen, zijn door het gebed behouden geworden. Al de verdoemden zijn verloren, omdat zij niet gebeden hebben; hadden zij gebeden, zij waren niet verworpen; en dit is hunne grootste wroeging in de hel, en zal het altijd zijn, dat zij zoo gemakkelijk

hadden kunnen zalig worden, als zij aan God de genade hadden gevraagd, die zij behoeften, en dat het nu voor hen de tijd niet meer is om die te vragen.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Over de kracht van het gebed.

I. Onze gebeden zijn zoo aangenaam aan God, dat Hij zijnen engelen bevolen heeft ze Hem voor te dragen, zoodra zij door ons zijn verrigt. De Engelen, zegt de H. Hilarius, zijn tegenwoordig bij de gebeden der geloovigen, en dragen ze aan God op. De gebeden der heiligen zijn die heilige wierook-wolken, welke de H. Johannes zag opstijgen tot den Heer, en Hem zag aanbieden door de handen der engelen. En op eene andere plaats zegt dezelfde Apostel, dat de gebeden der braven gelijk zijn aan gouden vazen, vol van welriekende geuren en bijzonder aangenaam aan God.

Maar om nog beter te begrijpen hoeveel het gebed vermag bij God, behoeft men slechts in de H. Schrift te lezen de ontelbare beloften, die de Heer, zoowel in het Oud als het Nieuw Testament, gedaan heeft aan hen, die bidden. *Roep mij aan*, zegt God, *en ik zal u verhooren.* (Job.) *Roep mijne hulp in, en ik zal u verlossen.* (Psalm) *Vraagt, en u zal gegeven*

worden, zoekt en gij zult vinden, klopt en u zal geopend worden. (Matth.) Hij zal de goederen geven aan degenen, die ze Hem vragen. (Matth.) Want al wie vraagt, verkrijgt; en wie zoekt, vindt. (Luc) Wat het ook zij, dat zij vragen mogten, het zal hun geworden van mijnen Vader. (Matth.) Alles wat gij biddende mogt vragen, geloofd, dat gij het verkrijgen zult, en het zal u geworden. (Marc.) Zoo gij iets zult vragen in mijnen naam, Ik zal het doen. (Joan.) Voorwaar, voorwaar, zeg ik u, indien gij den Vader om iets in mijnen naam zult bidden, hij zal het u geven. (Joan.) En zoo zijn er duizend andere gelijkkluidende plaatsen, welke wij korthedshalve achterlaten.

God wil onze zaligheid, maar tot ons grooter heil wil Hij, dat wij als overwinnaars zullen zalig worden. Daarom, zoo lang wij leven, bevinden wij ons in een voortdurenden oorlog, en om zalig te worden moeten wij strijden en overwinnen. Niemand, zegt de H. Chrysostomus, kan zonder overwinning gekroond worden. Wij zijn zeer zwak en onze vijanden zijn menigvuldig en zeer sterk: hoe zullen wij hun dan weêrstaan en overwinnen? Hebben wij goeden moed, en dat iedereen zegge met den Apostel: *ik kan alles in hem, die mij versterkt*. Wij kunnen alles door het gebed, want door dit middel verschaft ons de Heer de kracht, die ons ontbreekt. Het gebed, zoo schrijft Theodoretus, is almachtig. Of zooals de H. Bonaventura verzekert: door het gebed wordt ons alle goed verschaft, en worden

wij van alle kwaad verlost. Of gelijk de H. Laurentius Justinianus zegt: door het gebed kan de mensch een burgt rond zich opbouwen, waardoor hij verdedigd is en bevestigd tegen iederen aanval van zijne vijanden. De magt der hel is groot, maar het gebed, zegt de H. Bernardus, is veel magtiger, dan alle duivelen. En inderdaad, door het gebed verkrijgt onze ziel eene goddelijke kracht, waardoor zij boven iedere geschapene kracht verheven is. Daarom was David door geene vrees bezield; *ik zal tot mijnen Meer om hulp roepen*, zoo sprak hij, *en bevestigd zijn tegen al mijne vijanden*. In het kort, zooals de H. Chrysostomus zegt, het gebed is eene groote wapenrusting, eene bescherming, eene haven, een schat. Het is eene wapenrusting waarmede wij al de aanvallen des duivels kunnen overwinnen; eene bescherming, die ons behoedt in ieder gevaar; eene haven, waarin wij tegen iederen storm veilig zijn; een schat, waarin wij alle goederen vereenigd vinden.

II. God, die het groote voordeel kent, dat uit de noodzakelijkheid van het gebed voor ons ontspruit, (gelijk wij gezien hebben in het eerste hoofdstuk), laat toe, dat wij bloot staan aan de aanvallen onzer vijanden, opdat wij de hulp zouden vragen, die Hij ons aanbiedt en belooft. Maar evenzeer als Hij verlangt, dat wij in het gevaar tot Hem onze toevlugt nemen, even zoo mishaaft het Hem te zien, dat wij verzuimen te bidden. Gelijk de koning, zegt de H. Bonaventura, van ontrouw zou beschuldigen den veld-

heer, die zich in eene sterkte ziet ingesloten, en geene hulp vraagt, evenzoo zal God dengeene een verrader noemen, die, door bekoringen belegerd, niet tot Hem om hulp roept; want God verlangt en staat gereed om overvloedig hulp te verleenen aan degenen, die ze vragen. Dit bevestigt duidelijk de profeet Isaias, als hij namens God aan den koning Achab zegt, dat hij slechts een teeken heeft te vragen aan den Heer, ten bewijze, dat God bereid is hem te helpen. Die slechte koning antwoordde: *«ik zal het niet vragen en den Heer niet beproeven.»* Maar hij sprak zoo, omdat hij vertrouwde door eigene kracht en zonder de goddelijke hulp zijne vijanden te kunnen overwinnen. En daarom deed de Profeet hem dit scherpe verwijt: *«Hoor dan, huis van David; is het u niet genoeg de menschen te kwellen, dat gij ook nog mijnen God kwelt?»* Daardoor geeft de profeet te kennen, dat wij God kwellen, indien wij verzuimen Hem de genade te vragen, die zijne goedheid ons wil geven.

Komt tot mij, allen, die vermoeid en beladen zijt, en ik zal u verkwikken. Mijne arme kinderen, zegt de Verlosser, gij wordt bevochten door uwe vijanden, en gaat gebukt onder het gewicht uwer zonden; maar verliest den moed niet, komt tot mij door het gebed, en ik zal u de kracht schenken om weêrstand te bieden, en al uwe kwalen herstellen. Op eene andere plaats zegt God door den profeet Isaias: *«Komt en smeekt mij, en al waren uwe zonden als scharlaken, zy zullen als sneeuw wit worden.»* Als zeide Hij: o men-

schen! komt tot mij, al is uw geweten ook nog zoo bezoedeld, laat daarom niet na tot mij te gaan: ik geef u om zoo te spreken, volmagt om u over mij te beklagen, indien gij tot mij uwe toevlugt genomen hebt, en mijne genade u niet zuiverder maakt dan sneeuw.

Wat is het gebed? Hooren wij den H. Chrysostomus: het gebed is het anker voor hen, die op stroom liggen, de schat der armen, het geneesmiddel der zieken, het behoud der gezonden. Wat doet het gebed? Hooren wij den H. Laurentius Justinianus: het verzoent God, het geeft ons het gevraagde, het overwint onze vijanden, het verandert de menschen. Het gebed stilt de gramschap van God, die aanstonds vergeeft den- gene, die met nederigheid vergiffenis vraagt, het geeft ons al de genade, die wij verlangen, het stelt ons boven al de magt van onze vijanden; in één woord, het verandert de menschen en maakt van verblinde verstandige, van zwakke sterke, van zondaars heiligen. Hebben wij licht noodig, wij vragen het slechts aan God, en Hij zal het ons geven, *«Ik heb God aangeroepen, zegt Salomon, en de geest van wijsheid kwam in mij.»* Heeft men kracht noodig, men vraagt ze aan God, en Hij schenkt ze ons. *«Ik heb mijnen mond geopend, zegt David, en de geest van God is in mij neêrgedaald.»* En hoe hebben de heilige martelaars moeds genoeg gehad om aan de dwingelanden te weêrstaan, tenzij door het gebed, dat hun de kracht gaf om over pijn en dood te zegevieren?

Eindelijk, zooals de H. Joannes Chrysostomus zegt, die zich bedient van dit magtige wapen des gebeds, hij weet zich vrij te houden van zonden, zich te onthechten van de aarde, zich te verheffen tot den hemel, en hij weet reeds in dit leven te genieten van den omgang met God. Waarom zich dan angstig afgevraagd: wie weet of ik wel in het boek des levens ben ingeschreven? wie weet of God mij wel de genade der volharding schenken zal? Waarom, zegt de Apostel, zoudt gij u kwellen door onrust of vrees? Neen, verwijder van u alle onrust, die alleen dient om uw vertrouwen weg te nemen, en u laauw en traag te maken op den weg der zaligheid. Vraag, bid onophoudelijk en maak uw verlangen kenbaar aan God, en vooral verzuim niet Hem te bedanken voor de belofte, die Hij gedaan heeft van u te geven wat gij begeert, zoo dikwijls gij bidt om de genade, om de volharding, om de eeuwige zaligheid, of om wat ook. God heeft ons geplaatst op een slagveld tegen magtige vijanden, *maar God is getrouw*, zegt de Apostel, *en zal niet toelaten, dat wij boven onze krachten bekoord worden*, God, zegt de geleerde kardinaal Gotti, is niet altijd verplicht om de genade te geven, die opweegt tegen de bekoring; maar Hij is verplicht om, wanneer wij bekoord worden, en tot Hem onze toevlugt nemen, ons door zijne genade (die Hij bereid houdt en ons aanbiedt) genoegzame kracht te verleenen, om aan de bekoring te kunnen wederstaan. Wij kunnen alles met de

goddelijke hulp, welke gegeven wordt aan een ieder, die ze nederig vraagt; daarom zijn wij onverschoonbaar, wanneer wij ons door de bekoring laten overwinnen. Worden wij overwonnen, het is onze schuld, het is omdat wij niet gebeden hebben. Door het gebed, zegt de H. Augustinus, kunnen wij alle list en lagen van den vijand overwinnen.

III. De H. Bernardinus van Sienna vergelijkt het gebed bij een trouwen afgezant, die goed bij den Koning des hemels bekend en gewoon is het verblijf des Konings in te gaan, en door zijne vrijmoedigheid het hart van dien goeden Vorst weet te bewegen om aan ons ongelukkigen, die in dit tranendal aan voortdurenden strijd en ellende van alle soort zijn blootgesteld, de hulp te schenken, die wij noodig hebben. Ook Isaias verzekert ons, dat de Heer aanstonds medelijden met ons heeft, als Hij ons gebed hoort; Hij laat ons niet lang zuchten, maar antwoordt terstond, en geeft ons wat wij vragen. En God zelf door den mond van den profeet Jeremias zegt, zich beklagende, tot het volk van Israël: *ben ik dan voor Israël eene woestijn geworden of een onvruchtbaar veld? waarom heeft dan mijn volk gezegd: wij verlaten U, en zullen niet tot U terug komen!* Met die woorden wil onze liefderijke God te kennen geven, dat Hij nooit verzuimt onze gebeden aanstonds te verhooren; en Hij beklagt zich tevens over hen, die bidden uit wantrouwen, dat zij niet zouden verhoord worden.

Indien God toeliet, dat wij Hem slechts eens

in de maand onze behoeften openbaarden, het zou reeds eene groote gunst zijn. De koningen der aarde verleenen maar enkele malen door het jaar gehoor, maar de Koning des hemels altijd. De H. Chrysostomus zegt, dat God altijd bereid staat om naar onze gebeden te luisteren, en dat het nooit gebeurt, dat men niet verhoord wordt, wanneer men bidt, gelijk het behoort: ja zelfs zegt hij: wij hebben ons gebed nog niet geëindigd of reeds zijn wij verhoord. En ook God zelf heeft ons dit beloofd: *terwijl gij mij spreekt zal ik u verhooren.* (Isaï.) David zegt: *nabij is de Heer voor al degenen, die Hem aanroepen, die Hem in waarheid aanroepen: Hij zal den wil doen van degenen die Hem vreezen, hun gebed verhooren en hen zalig maken.* Het is daarom ook, dat Mozes zich geluk wenschte, zeggende: *er is geen ander volk zoo groot, dat zijne goden zoo nabij zich heeft, als onze God nabij is voor al onze smee-kingen.* De goden der heidenen waren doof voor alle gebeden, omdat het arme schepselen waren tot niets in staat; maar onze God, die alles kan, is niet doof voor ons gebed, want Hij is altijd bij degenen die Hem aanroepen, en bereid hun de hulp te geven, die zij vragen. *Op wat dag ik U zal aanroepen, zal ik weten, dat Gij mijn God zijt* (Ps) Ja Heer! zoo roept de Psalmist uit, ik erken U voor mijn God, vol van goedheid en barmhartigheid, omdat ik zie, dat Gij mij aanstonds te hulp komt, zoo dikwijls ik uwe hulp vraag.

IV. Wij hebben gebrek aan alles, maar laat ons slechts vragen, en wij zijn niet arm meer. Zijn wij arm, God is rijk, God is mild, zegt de Apostel, jegens al degenen, die Hem aanroepen. Omdat wij dus, zoo vermaant ons de H. Augustinus, te doen hebben met een oneindig magtigen en rijken Meester, laat ons geene kleine en onbeduidende, maar groote zaken van Hem vragen. Indien men aan een koning een cent of een stuiver vroeg, zou men hem niet beleedigen? Daarentegen wij eeren God, wij eeren zijne barmhartigheid en goedheid, wanneer wij, armen, die wij zijn en iedere weldaad onwaardig, groote gunsten van Hem vragen, rekenende op zijne goedheid en op de belofte, die Hij gedaan heeft, zeggende: *wat gij ook verlangt, vraagt het, en het zal u gegeven worden.* De H. Maria Magdalena de Pazzi zeide, dat God zich zoo vereerd en getroost gevoelt, wanneer wij Hem bidden om zijne genade, dat Hij er ons in zeker opzigt dankbaar voor is; want daardoor geven wij Hem het middel aan de hand om zijne gunsten over ons uit te storten, en om te bevredigen het verlangen dat Hij heeft, van aan een ieder wel te doen. Houden wij ons overtuigd, dat, als wij aan God om zijne genade verzoeken, Hij ons altijd meer, zal geven dan wij vragen. *Indien iemand wijsheid noodig heeft, zegt de Apostel Jacobus, hij vrage haar aan God, die aan allen overvloedig uitdeelt.* De Apostel leert ons, met die woorden, dat God niet, zoo als de menschen, gierig is op zijne goederen; de

nenschen, hoe rijk ook en hoe milddadig, geven altijd matig, en gewoonlijk minder dan men vraagt, omdat hunne schatten, hoe groot ook, altijd begrensd zijn, en hoe meer zij wegschenken, des te minder houden zij over. Maar God, als Hij gebeden wordt, geeft zijne goederen *overvloedig*, en met ruime hand, altijd meer dan Hem gevraagd wordt, omdat zijn rijkdom oneindig is; hoe meer Hij geeft, hoe meer Hem overblijft om te geven. *Ja Heer*, zoo roept David uit, *gij zijt goed en zachtmoedig en bewijst veel barmhartigheid aan degenen, die U aanroepen.*

Al onze zorg moet dus hierin bestaan, om met vertrouwen te bidden, overtuigd als wij zijn, dat door dit middel ons de schatten des hemels ten dienste staan. Het gebed is eene bron van rijkdommen: hoe meer men bidt, hoe meer men er uit verkrijgt. Telkens, zegt de H. Bonaventura, als men een vurig gebed tot God opzendt, verkrijgt men meer dan de geheele wereld waard is. Sommige godvruchtige zielen besteden veel tijd aan de godsdienstige lezing of overweging, en weinig aan het gebed. De geestelijke lezing en de overdenking der eeuwige waarheden zijn buiten twijfel hoogst nuttig; maar de H. Augustinus verzekert ons, dat het veel beter is te bidden. Door te lezen of te overwegen leeren wij onze pligten kennen, maar door te bidden verkrijgen wij de genade om ze te vervullen. Waartoe zou het ons dienen onze pligten te kennen, en ze niet te vervullen, tenzij om ons schuldiger te maken voor

God? Lezen wij en overwegen wij zooveel het ons behaagt, maar wij zullen nooit aan al onze pligten voldoen, indien wij niet aan God de genade vragen om ze te vervullen.

Daarom, zoo merkt de H. Isidorus op, is de duivel nooit zoo vlijtig in de weer om onzen geest door gedachten aan tijdelijke zaken af te trekken, dan wanneer hij ons bezig ziet in het gebed. En waarom? Omdat de vijand weet, dat eene ziel zich nooit meer verrijkt, dan wanneer zij bidt. Het grootste voordeel van het inwendig gebed is dit, dat wij aan God vragen de noodige genade ter volharding en ter verkrijging der eeuwige zaligheid. Indien het inwendig gebed ons genoegzaam noodzakelijk is om te volharden in den staat van genade, dan komt dit hieruit voort, omdat men gedurende de overweging die noodige genade vragen zal, en op andere tijden niet; want buiten de overweging zal men er niet aan denken om ze te vragen, zelfs niet denken aan de noodzakelijkheid om ze af te smeeken van God. Daarentegen de mensch, die dagelijks zijne overweging doet, hij ziet de behoeften van zijne ziel, de gevaren, die hem omringen, de noodzakelijkheid van het gebed, en zoo ingelicht, bidt hij en verkrijgt hij de genade, die hij noodig heeft om te volharden en zalig te worden. Pater Segneri zegt ons van zich zelve, dat hij in den aanvang in zijne overwegingen zich meer beijverde om godvruchtige gevoelens op te wekken dan om te bidden, maar dat hij later, toen hij de noodzakelijkheid

en het onbeschrijfelijke nut van het gebed had ingezien, het grootste gedeelte van den tijd, dien hij aan de overweging besteedde, doorbragt met te bidden.

Gelijk het jong van de zwaluw, zoo zal ik roepen tot den Heer, zegt de brave koning Ezechias. Jonge vogels schreeuwen aanhoudend om aan hunne moeder hulp en voedsel te vragen, en zoo moet ieder van ons doen, indien hij het leven der genade bewaren wil; wij moeten zonder ophouden aan God hulp vragen, om den dood der zonde te vermijden en in zijne H. liefde vooruit te gaan. Pater Rodriguez verhaalt, dat de oude vaders van de woestijn, die de eerste meesters in het geestelijk leven zijn geweest, eens raad hielden met elkander om te onderzoeken, welke de nuttigste en noodzakelijkste oefening is ter zaligheid; en zij waren van oordeel dat het deze is, om dikwijls te herhalen dit korte gebed van David: *Heer! kom mij te hulp!* Ziedaar dus, wat wij te doen hebben, zegt Cassianus; willen wij zalig worden, roepen wij maar aanhoudend: Heer, help mij! Heer, kom mij te hulp! Dat moeten wij zeggen des morgens bij ons ontwaken, dat moeten wij aanhoudend zeggen bij al onze bezigheden, in al onzen nood, zoo geestelijke als tijdelijke, vooral wanneer wij door eenige bekoring of hartstogt worden aangevallen. De H. Bonaventura zegt, dat men dikwijls op een kort gebed spoedig zal verkrijgen, wat men door goede werken nauwelijks erlangen zou. En de H. Ambrosius zegt

zelfs: die iets vraagt aan God, verkrijgt terwijl hij vraagt, want vragen en verkrijgen is hetzelfde. Ja, de H. Chrysostomus verzekert, dat niets zoo magtig is als een braaf mensch, die bidt, want het gebed maakt hem deelachtig aan de goddelijke almacht. Daarom zegt de H. Bernardus: willen wij opklimmen tot de volmaaktheid, dan moeten wij overwegen en bidden: door de overweging zien wij, wat ons ontbreekt, en door het gebed verkrijgen wij, wat ons nog ontbrak.

In 't kort, zonder het gebed is het uiterst moeilijk om zalig te worden, ja zelfs, gelijk wij gezien hebben, onmogelijk, volgens de algemeene orde door God vastgesteld; maar door middel van het gebed wordt de zaligheid zeker en gemakkelijk verkregen. Om zalig te worden is het niet noodig, dat men zijn leven gaat offeren onder de ongeloovigen, noch ook, dat men in de woestijn van kruiden gaat leven. Wat moet men dan doen om zalig te worden? Het is genoeg dat men zegt: mijn God, help mij! Heer, sta mij bij! heb medelijden met mij! Is er wel iets gemakkelijker? Welnu, dat weinige zal voldoende zijn om onze ziel te redden, als wij het maar doen. De H. Laurentius Justinianus spoort ons bijzonder aan, om een gebed te doen voor iedere handeling, die wij gaan beginnen. Cassianus getuigt, dat de oude vaders de Christenen telkens aanspoorden, om met korte maar herhaalde gebeden tot God te gaan. Dat niemand, zegt de H. Bernardus, weinig werk make van zijn gebed, want God acht het niet gering: Hij

zal ons geven wat wij vragen, of iets anders geven wat nuttiger is. En weten wij het wel, als wij niet bidden, zijn wij onverschoonbaar, omdat de genade des gebeds aan een ieder gegeven wordt: wij kunnen altijd bidden als wij willen. God verleent ons daartoe altijd zijne hulp, opdat wij door het gebed alle hulp zelfs overvloedig zouden verkrijgen, alle hulp, die wij noodig hebben, om zijne H. Wet te onderhouden en te volharden tot aan den dood. Worden wij dus niet zalig, het zal alleen onze schuld zijn, en wij zullen verloren gaan, alléén omdat wij niet gebeden hebben.

DERDE HOOFDSTUK.

Eigenschappen van het gebed.

I. *Voorwaar, voorwaar, ik zeg u, indien gij den Vader iets in mijnen naam zult vragen, Hij zal het u geven.* (Joan.) Jesus Christus belooft ons dus, dat ons zal gegeven worden alles, wat wij in zijnen naam aan den Vader zullen vragen; maar Hij bedoelt daarmede, wanneer wij het vragen met de vereischte voorwaarden. De H. Jacobus zegt: *gij vraagt en verkrijgt niet, omdat gij slecht vraagt.* En de H. Basilius, deze woorden van den Apostel verklarende, noemt de oorzaken op, die het gebed onvruchtbaar maken; gij wordt niet verhoord,

zegt hij, omdat gij bidt zonder geloof, lichtzinnig, omdat gij zaken vraagt, die u niet dienstig zijn, of omdat gij niet volhardt in het gebed. Ook de H. Thomas noemt vier eigenschappen op, die het gebed van kracht doen zijn, te weten: men moet vragen voor zichzelf, zaken, die noodig zijn ter zaligheid, met vertrouwen en volharding.

De eerste voorwaarde van het gebed is dus, volgens den grooten Thomas, dat men bidt voor zichzelf. Hij is van oordeel, dat men niet voor anderen op titel van regtvaardigheid verkrijgen kan het eeuwige leven, noch ook de genade, die daarop betrekking heeft; want, zegt hij, de belofte is gedaan niet voor anderen, maar voor degenen die bidden: *Hij zal het U geven*. Evenwel er zijn ook vele godgeleerden van een ander gevoelen, die zich verlaten op het gezag van den H. Basilius, welke leert, dat het gebed krachtens de goddelijke belofte onfeilbaar doel treft, zelfs al bidt men voor anderen, mits deze er geen bepaald beletsel aan stellen. Bovendien, zij verlaten zich op vele plaatsen van de H. Schrift, waarin ons wordt aenbevolen om te bidden voor anderen: *Bidt voor elkander, opdat gij zalig wordt; want het aanhoudend gebed van den regtvaardige vermag veel*. (Jac.) *Bidt voor degenen, die u vervolgen en belasteren*. (Luc.) Vooral op eene plaats uit de brieven van den Apostel Joannes, waar deze zich aldus uitdrukt: *die weet dat zijn broeder zondigt, maar niet tot den*

dood, die bidde, en hem die niet tot den dood zondigt, zal het leven gegeven worden. Deze woorden: *die zondigt, maar niet tot den dood,* verstaan de H. Augustinus, Beda, de H. Ambrosius en andere van den zondaar, die niet besloten heeft in zijne zonden te blijven tot aan het stervensuur; want voor een zoodanige zou eene zeer buitengewone genade noodzakelijk zijn. Wat de andere zondaars aangaat, die aan zulke uiterste boosheid niet schuldig zijn, de Apostel belooft hunne bekeering aan degenen, die bidden voor hen.

Overigens, niemand trekt in twijfel, dat de gebeden van anderen zeer nuttig voor den zondaar en hoogst aangenaam aan God zijn; ook beklagt God zich over zijne dienaren, die niet bidden voor de zondaars, gelijk Hij zich eens beklaagd heeft aan de H. Maria Magdalena de Pazzi, haar zeggende: zie, mijne dochter, hoezeer de Christenen onder de magt zijn van den duivel; indien mijne uitverkorenen hen niet verlossen door hunne gebeden, dan worden deze zeker zijne prooi. Maar bijzonder van de priesters en religieusen verlangt God deze liefdedienst. Genoemde heilige zeide aan hare kloosterzusters: »zusters, God heeft ons van de wereld afgezonderd, niet alleen opdat wij nuttig zouden zijn voor ons zelve, maar ook, opdat wij Hem zouden bidden voor de zondaars.” Op een zekeren dag verscheen de Heer aan haar en zeide: »Ik heb u, mijne beminde bruiden, de stad der toevlugt (dat is, het lijden van Jesus Chris-

»tus) toevertrouwd, opdat gij weten zoudt waar »gij aan mijne arme schepselen te hulp kunt »komen; gaat er dus henen, verleent bijstand »aan mijne arme schepselen, die dreigen te ver- »gaan, staat hen bij zelfs door uw leven op te »offeren voor hen." De Heilige, daardoor gloeiend van ijver, droeg vijftig malen daags voor het heil der zondaars aan God het bloed op van onzen goddelijken Verlosser, en, verterend door verlangen naar hunne bekeering, riep zij uit: »ach Heer! hoe smart het mij te zien, dat ik nuttig kon zijn voor uwe schepselen door mijn leven te geven voor hen, en het niet te kunnen doen!" In al hare godsdienst oefeningen beval zij de zondaars aan God, en in hare levensbeschrijving staat opgeteekend, dat er geen uur van den dag voorbij ging, waarin de Heilige niet voor hen bad: dikwijls zelfs stond zij des nachts op, en ging zij voor het H. Sacrament bidden voor de zondaars; en niettegenstaande zooveel ijver vond men haar eens in tranen smeltende, en toen men haar naar de reden vroeg, zeide zij: »ik ween, omdat mij voorkomt, dat ik niets doe voor het heil der zondaren." Zij ging zoo ver, dat zij zich opdroeg om voor hunne bekeering de straffen der hel te verduren, mits zij daar God niet zou moeten haten; en dikwijls gebeurde het, dat God, om haar te voldoen, haar hevige pijnen en zware ziekten deed lijden voor de bekeering der zondaars. Inzonderheid bad zij voor de priesters, omdat zij begreep dat hun goed gedrag oorzaak is van het heil van anderen, ter-

wijl hun slecht leven aanleiding is van veler ondergang; daarom bad zij den Heer, dat Hij op haar de straf voor hunne fouten zou doen nederkomen, zeggende: »Heer, laat mij dikwijls sterven en dikwijls herleven, om aan uwe regtvaardigheid voor hen te kunnen voldoen.” Men verhaalt ook, dat de Heilige door haar gebed een groot aantal zielen uit de klauwen van Lucifer gered heeft.

Ik heb meer bijzonder over den ijver van deze Heilige willen spreken, maar overigens alle zielen, die God waarlijk beminnen, hebben nooit opgehouden te bidden voor de arme zondaars. En inderdaad, wanneer men beschouwt de liefde, die God de zielen toedraagt, en wat Jesus Christus gedaan en geleden heeft voor hunne zaligheid, en het verlangen, dat de goddelijke Heiland heeft, dat wij bidden voor de zondaars, hoe zou het dan mogelijk zijn, dat iemand, die God bemint, met onverschilligheid zoovele arme zielen ziet, die leven buiten God en in de slavernij van de hel? hoe zou het mogelijk zijn dit te zien, en zich niet opgewekt te voelen om dikwijls te bidden tot God, opdat Hij die ongelukkigen licht en kracht geve om op te staan uit dien rampzaligen staat, waarin zij slapen en leven, als waren zij onherstelbaar verloren? Het is waar, dat God niet beloofd heeft ons te verhooren, wanneer zij, voor welke wij bidden, een bepaald beletsel stellen aan hunne bekeering; maar dikwijls heeft de Heer in zijne goedheid, op de gebeden van zijne dienaren, door buitengewone

genade de meest verblinde en verharde zondaren tot den staat van zaligheid teruggebracht. Daarom, hetzij wij Mis hooren of te communie gaan, hetzij wij onze overweging doen of ons bezoek aan het H. Sacrament, laat ons nooit verzuimen de arme zondaars Gode aan te bevelen. Een geleerd schrijver zegt, dat hij, die voor anderen bidt, spoediger zal verhoord worden, dan wanneer hij bidt voor zich zelve.

Dit zij in het voorbijgaan gezegd; laat ons nu zien de andere voorwaarden, die de H. Thomas vereischt, opdat het gebed van kracht zij.

II. De tweede voorwaarde, die de heilige Leeraar aangeeft is, dat wij vragen de genade, die wij ter zaligheid noodig hebben; want de belofte aan het gebed gedaan betreft niet tijdelijke zaken, die niet noodzakelijk zijn voor het heil van onze ziel. De H. Augustinus, verklarende de woorden van het Evangelie: *in mijnen naam*, zegt, dat men niet in den naam van den Verlosser vragen mag, wat in strijd is met onze zaligheid. Soms, voegt de Heilige er bij, vragen wij tijdelijke goederen en wij worden niet verhoord; waarom? omdat God ons bemint en ons met medelijden wil behandelen. De geneesheer, die den zieke bemint, staat niet toe de zaken, welke hij ziet, dat hem schadelijk zouden zijn. O! hoe vele, indien zij ziek of arm waren, zouden niet bedrijven de zonden, die zij doen nu zij gezond en rijk zijn! Indien dus de Heer aan sommigen weigert de gezondheid des lichaams of de goederen der fortuin, die zij Hem

vragen, het is omdat Hij hen bemint en voorziet, dat deze zaken voor hen eene gelegenheid zouden zijn om de genade te verliezen, of ten minste om te verflaauwen in het geestelijk leven. Overigens wil ik niet zeggen, dat het eene fout is om te vragen hetgeen wij noodig hebben voor het tegenwoordige leven, dat ons geleidt naar de eeuwige zaligheid: zoo bad ook de Wijze man: *Heer! geef mij slechts het noodige voor mijn onderhoud.* (Prov.) Het is geene fout, zegt de H. Thomas, eene gematigde zorg te hebben voor dergelijke zaken; maar hierin is het kwaad gelegen, dat men de tijdelijke goederen begeert en zoekt als het voornaamste, met eene ongeregelde bezorgdheid, als bestond daarin al ons heil. Daarom, als wij aan God om tijdelijke goederen vragen, moeten wij het altijd doen met onderwerping, en onder voorwaarde, dat zij nuttig kunnen zijn voor onze ziel; en wanneer dan de Heer ons niet verhoort, houden wij ons dan overtuigd, dat het een gevolg is van de liefde, die Hij ons toedraagt, en omdat Hij voorziet, dat het ons zou dienen tot geestelijk nadeel.

Dikwijls vraagt men aan God om verlost te worden van eene gevaarlijke bekoring, en God verhoort ons niet, en laat toe dat de bekoring voortgaat ons lastig te vallen; twijfelen wij dan ook niet, dat het dient tot ons grooter heil. Het zijn niet de bekoringen of de slechte gedachten, die ons van God afbrengen, maar het is de toestemming tot het kwaad. Wanneer eene ziel zich in de bekoring aan God aanbeveelt, en

met de hulp der genade weêrstand biedt, o! welken vooruitgang maakt zij dan in de volmaaktheid, en hoe innig wordt zij verbonden aan God! ja, daarom verhoort de Heer haar niet. De H. Paulus bad dringend om van de onzuivere bekoringen verlost te worden: *Mij is de prikkel des vleeschs gegeven, een engel van Satan, die mij slaat: daarom heb ik driemaal (dat is, onophoudelijk) den Heer gebeden, opdat deze van mij weg zou gaan; maar de Heer heeft hem geantwoord: mijne genade is u voldoende.* Zoo dan ook in de bekoring zelfs moeten wij met onderwerping bidden, en zeggen: Heer, verlos mij van die moeilijkheid, indien het mij goed is verlost te worden; zoo niet, geef mij ten minste uwe genade om weêrstand te bieden. Dan ondervinden wij, zooals de H. Bernardus zegt, dat, als wij eene gunst aan God vragen, Hij ons het gevraagde geeft, of iets dat nuttiger is. Dikwijls gebeurt het, dat God den storm over ons laat komen, om onze trouw te beproeven, en tot ons grooter welzijn. Hij schijnt soms doof te zijn voor onze gebeden, maar houden wij ons er van overtuigd, Hij is dicht bij ons, Hij hoort ons, Hij helpt ons in stilte, door ons de kracht te geven om aan al de pogingen van onze vijanden te weêrstaan. Hij zelf verklaart het ons door den mond van den Psalmist: *Gij hebt mij in de verdrukking aangeroeven, en ik heb u bevrijd; ik heb u verhoord in het duistere van den storm; ik heb u beproefd bij den stortvloed des tegenspoeds.* (Ps. 80.)

De verdere voorwaarden, die de H. Thomas voor het gebed vordert, zijn deze dat het nederig, met vertrouwen en met volharding geschiede. Deze drie voorwaarden, welke noodzakelijk zijn om het gebed van kracht te maken, gaan wij nog nader afzonderlijk bespreken.

Over de nederigheid, waarmede men moet bidden.

III. God ziet met welbehagen neder op de gebeden zijner dienaren, mits zij nederig zijn; *Hij heeft op het gebed der nederigen neêrgezien*: (Ps. 101.) anders, in de plaats van ze aan te nemen, stoot Hij ze van zich af: *God weêrstaat aan de hoovaardgen.* (Jac.) God luistert niet naar het gebed der hoogmoedigen, die op hunne eigene krachten vertrouwen, Hij laat hen aan hunne eigene ellende over, en zoo, beroofd van de goddelijke hulp, zullen zij ongetwijfeld vergaan. *Ik heb gezondigd*, zoo roept David klagende uit, *omdat ik niet nederig was.* Hetzelfde is aan Petrus overkomen: hij was gewaarschuwd door Jesus Christus, die hem gezegd had, dat al zijne leerlingen Hem in dien nacht zouden verlaten: *allen zult gij in dezen nacht aan mij geërgerd worden*; en in de plaats van zijne zwakheid te erkennen, en hulp aan den Heer te vragen om niet ontrouw te worden, verliet hij zich geheel op zijne krachten, en riep uit: *al worden ook allen aan U verërgerd, ik zal nimmer geërgerd worden.* En toen

de Heer hem andermaal voorspelde, dat ook hij in dien nacht, vóór de haan zou kraaijen, Hem driemaal zou verloochend hebben, herhaalde hij niettemin vol zelfvertrouwen: *al moest ik ster-ven met U, ik zal U niet verloochenen.* Maar wat gebeurde er? Naauwelijks was de ongeluk-kige het huis van den hoogepriester ingegaan, en werd hij beschuldigd een leerling te zijn van Jesus Christus, of tot driemaal toe verloochent hij Hem met een eed, zwerende dat hij dien mensch nooit gekend heeft. Als Petrus zich vernederd had en de genade van standvastigheid aan den Heer had gevraagd, hij zou zijnen Meester niet verloochend hebben.

Wij moeten ons overtuigd houden, dat wij staan op den top van een berg, en daar hangen boven den afgrond van alle zonden; een enkele draad houdt ons tegen, dat is de genade; maar indien die draad breekt, dan vallen wij in den afgrond, en dan kunnen wij de grootste gruwelen bedrijven. *Als de Heer mij niet bijstond, dan zou mijne ziel spoedig in de hel wonen,* (Ps) zoo sprak David, en zoo moet ieder van ons spreken. Dit bedoelde ook de H. Franciscus van Assisië, als hij verzekerde, dat hij de grootste zondaar van de wereld was. Maar, mijn Vader, zoo antwoordde hem zijn medegezel, dat kan niet zijn; er zijn er vele in de wereld, die zeker slechter zijn dan gij! Ach, hernam de heilige, hetgeen ik zeg, is maar al te waar; want indien God de hand niet aan mij hield, dan zou ik alle zonden bedrijven.

Het is een punt van ons geloof, dat wij zonder de genade geen enkel goed werk kunnen verrigten, noch eene goede gedachte kunnen hebben. Gelijk het oog niet zien kan zonder licht, zoo, zegt de H. Augustinus, kan ook de mensch zonder de genade niets verrigten. Reeds had de Apostel het gezegd: *niet dat wij in staat zijn uit ons zelven iets goeds te denken, maar al onze kracht is uit God.* En reeds lang voor den Apostel had David gezegd: *indien de Heer het huis niet op zal bouwen, dan werken zij, die het bouwen, te vergeefs.* Het is te vergeefs dat de mensch werkt aan zijne volmaking, indien God er zijne hand niet aan leent. *Tenzij de Heer de stad beschermt, waukt hij, die ze bewaart, te vergeefs.* Indien God de ziel niet van zonden bewaart, door hare eigene krachten kan zij ze niet vermijden. Daarom riep de H. Profet uit: *op mijn boog zal ik niet vertrouwen: ik wil niet vertrouwen op mijne wapens, maar alleen op God, die mij bewaren kan.*

Hebben wij dus iets goeds gedaan, of zijn wij niet in grootere zonden gevallen dan die welke wij bedreven hebben, zeggen wij dan met den H. Paulus: *door de genade van God ben ik die ik ben.* En om dezelfde reden moeten wij altijd vreezen ter eenige gelegenheid te vallen: *die derhalve meent te staan, zie toe dat hij niet valle.* De Apostel waarschuwt ons met die woorden en geeft te kennen, dat wij in groot gevaar zijn te vallen, zoodra wij ons in veiligheid wanen; en op eene andere plaats geeft hij

er de reden van, zeggende: *die meent dat hij iets is, daar hij niets is, bedriegt zichzelf.* Daarom schrijft de H. Augustinus zoo wijs: »het bewustzijn van magt maakt zoo velen zwak; niemand is zoo sterk als hij, die gevoelt dat hij zwak is.» Indien iemand zegt, dat hij niet vreest, het is een bewijs dat hij vertrouwt op zijne eigene krachten en op zijne gemaakte voornemens; maar zulk een noodlottig vertrouwen doet hem afdwalen, want als hij op zichzelf vertrouwt, dan vreest hij niet, als hij niet vreest, dan verzuimt hij zich aan God aan te bevelen, en dan valt hij zeker. Men moet zich ook wel wachten hoovaardig te worden, wanneer men de zonden van anderen ziet; integendeel, men moet zich dan liever slechter beschouwen dan hen, en zeggen: Heer, indien gij mij niet ondersteundet, dan zou ik nog erger misdaan hebben. Anders zal God, om onze hoovaardij te straffen, toelaten dat wij in nog grooter en schandelijker zonde vallen. Daarom vermaant ons de Apostel, om altijd aan onze zaligheid te werken; en hoe? met vrees en angst. Die grootelijks vreest te vallen, mistrouwt zijne krachten, en stelt zijn vertrouwen op God; en in het gevaar tot God gaande, zal hij de hulp krijgen, die hij noodig heeft om de bekoringen te overwinnen, en hij zal gered zijn. De H. Philippus Nerusus liep eens door Rome, uitroepende: ik ben wanhopend; een kloosterling berispte hem daarover, en de heilige antwoordde: ik wanhoop aan mij zelve, maar ik vertrouw op God. Zoo moeten wij ook doen

als wij zalig willen worden: wij moeten altijd een groot mistrouwen hebben van ons zelve, en dan het voorbeeld volgen van dien grooten heilige, die des morgens zoodra hij ontwaakte tot God zeide: Heer, ondersteun van daag Philippus, anders zal Philippus U verraden.

Het is dus, om te besluiten, de groote kunst van den Christen, zegt Augustinus, goed te begrijpen, dat hij niets is en niets kan. Want, overtaigd van zijn onvermogen, zal hij niet verzuimen tot God te gaan in het gebed, en daardoor zal hij van Hem verkrijgen de kracht, die hij noodig heeft, om de bekoringen te overwinnen en het goede te doen; dan zal hij alles kunnen doen met de hulp van God, die niets kan weigeren aan hem, die nederig bidt: *het gebed van hem, die zich vernedert, dringt door de wolken, en laat niet af, voor de Allerhoogste hem verhoort.* (Eccl.) En al was zulk eene ziel aan alle zonden schuldig, *God zal een rouwmoedig en vernederd hart niet verachten,* (Ps.) Zoo streng en onverbiddelijk als God is voor de hoovaardigen, zoo zachtmoedig en mild is hij voor de nederigen. *God weerstaat de hoogmoedigen, maar aan de nederigen geeft Hij zijne genade.* (Jac.) Dit heeft Jesus Christus ook eens aan de H. Catharina van Sienna gezegd: weet, mijne dochter, dat de ziel, die volhardt in een nederig gebed, iedere deugd verkrijgen zal.

De geleerde bisschop van Olma, monseigneur Palafox, geeft, in zijne bemerkingsen

op den achttienden brief van de H. Theresia, aan degenen, die naar volmaaktheid streven, een zeer wijzen raad, welke hier te pas komt. De Heilige schrijft aan haren biechtvader, en legt hem bloot al de trappen van het bovennatuurlijk gebed, waarmede God haar begunstigd had. Eerst zegt genoemde bisschop, dat al die bovennatuurlijke gunsten, waarmede God de H. Theresia en andere heiligen begiftigd heeft, niet noodzakelijk zijn om heilig te worden, omdat vele zielen zonder deze gunsten tot heiligheid gekomen zijn, en vele daarentegen met die gunsten zijn verloren gegaan. Daaruit besluit hij, dat het eene overtollige en zelfs vermete daad zou zijn deze buitengewone gaven te vragen, want de ware en eenige weg ter volmaaktheid is de oefening der deugden en der goddelijke liefde, en daartoe komt men door middel van het gebed, en door te beantwoorden aan het licht en aan de genade van God, die niets anders verlangt dan dat wij heiligen worden: *want dit is de wil van God, uwe heiligmaking*

Vervolgens spreekt de hoogwaardige schrijver over de verschillende trappen van het bovennatuurlijk gebed, waarvan spraak is in den brief van de H. Theresia, te weten: over het gebed van rust, van slaap en ontheffing der zintuigen, van de vereeniging, van de verrukking, van de vervoering, van de hooge vlugt, van het geweld des geestes en van de geestelijke verwonding. Wat aangaat het gebed van rust, zegt hij, wij moeten verlangen en vragen van God, dat Hij

ons bevrijde van die gehechtheid en dat verlangen naar tijdelijke goederen, die geen vrede aanbrengeu, maar enkel onrust en droefheid des geestes. Het hart van den mensch zal nooit waren vrede vinden, tenzij het zich geheel ontlast van alles, wat God niet is, om plaats te maken voor zijne H. liefde, en daarvan alleen vervuld te worden. Maar dat kan eene ziel uit zich zelve niet doen; zij moet zulks van den Heer verkrijgen door herhaalde gebeden. Wat betreft den slaap en de ontheffing der zintuigen, wij moeten bidden, dat God ons zijne genade geeft, om alles, wat tijdelijk is in ons, in slaap te houden, en alleen te waken om de goddelijke barmhartigheid te beschouwen, en te haken naar de goddelijke liefde en de eeuwige goederen. Wat betreft de vereeniging, laat ons bidden om de genade van aan niets te denken, niets te zoeken, niets te willen dan wat God wil, omdat alle heiligheid en volmaaktheid van de liefde hierin bestaat, dat wij onzen wil vereenigen met den wil van God. Wat aangaat de verrukking en de vervoering, laat ons den Heer bidden, dat Hij ons ontrukke aan de ongeregelde liefde voor ons zelveu en voor de schepselen, om ons geheel te verbinden aan Hem. Wat betreft de hooge vlugt, laat ons bidden om de genade van te leven, geheel ontdaan van deze wereld, om te doen zooals de zwaluwen doen, die zelfs niet ter voeding zich op de aarde ophouden, maar al vliegende hun voedsel nemen; dat is te zeggen, dat men zich van de tijdelijke zaken be-

dienen moet zooveel als noodig is om ons leven te onderhouden, maar altijd slechts ter loops, zonder zich op te houden op de wereld om aard-sche genoegens te zoeken. Wat betreft het geweld des geestes, vragen wij aan God, dat Hij ons kracht en moed geve, om ons zelve geweld aan te doen, als het noodig is om de bekoringen van onze vijanden of van onze hartstogten te overwinnen, om het lijden te omhelzen, ook in het midden van neêrslagtigheid en geestelijke verlatenheid. Eindelijk, wat aangaat de verwonding der liefde, even als de wond door hare pijn den mensch onophoudelijk herinnert aan zijne kwaal, zoo moeten wij God bidden, dat Hij ons hart zoo zeer door zijne heilige liefde doorwonde, dat wij altijd de herinnering bewaren aan zijne goedheid en aan de genegenheid, die Hij ons toedraagt, en wij door die herinnering ons best doen, Hem voortdurend te beminnen en aan Hem te behagen door onze daden en gevoelens. Maar al die gunsten worden niet verkregen zonder het gebed; maar door het gebed kan men alles verkrijgen, mits het nederig, met vertrouwen en met volharding geschiede.

**Over het vertrouwen, waarmede men
bidden moet.**

IV. De voornaamste raad, dien de Apostel Jacobus ons geeft, om de genaden te verkrijgen, die wij vragen aan God, is deze, dat wij moeten bidden met eene vaste overtuiging, dat wij

verhoord zullen worden en zonder te twijfelen : *dat hij vrage met vertrouwen, zonder te twijfelen.* De H. Thomas zegt, dat het gebed zijne verdiensten heeft door de liefde, maar zijne kracht door het vertrouwen. Dit komt overeen met hetgeen de H. Bernardus leert, die zegt, dat het vertrouwen het eenige middel is, wat ons de goddelijke barmhartigheid waardig maakt. Ons vertrouwen op zijne barmhartigheid is ten hoogste aangenaam bij den Heer, omdat wij Hem daardoor eeren, en zijne oneindige goedheid verheffen, die Hij door de schepping van den mensch aan de wereld heeft willen toonen. *O mijn God, zoo roept de koninklijke profeet uit, dat al degenen, die op u hopen, zich verheugen, want zij zullen eeuwig gelukkig zijn, en gij zult altijd bij hen wonen.* God beschermt en redt degenen, die op Hem hun vertrouwen stellen : *die zalig maakt degenen, die op U hopen.* (Ps.) O! welke groote beloften zijn in de H. Schrift niet gedaan aan hen, die zich verlaten op God! *Die op Hem hopen, zullen niet vergaan,* zegt David, *want, zoo gaat hij voort, de oogen des Heeren zijn op hen gevestigd.* En op eene andere plaats zegt God zelf: *omdat hij op mij gehoopt heeft, zal ik hem bevrijden, hem beschermen, hem redden uit het gevaar en hem verheerlijken.* Isaias, sprekende van hen, die zich op den Heer verlaten, zegt: *die op God hopen, zullen van kracht veranderen, zij zullen vleugelen krijgen gelijk de arenden; zij zullen loopen en*

zich niet vermoeijen, gaan en niet bezwijken. Zij zullen niet meer zwak zijn, maar in God eene groote sterkte vinden, die altijd toeneemt en vermeerdert; zij zullen geene vermoeijenis vinden op den weg der zaligheid, maar onophoudelijk vooruitgaan, ja, vliegen gelijk de arenden. *In stilzwijgendheid en in vertrouwen zal uwe kracht bestaan.* (Isa.) In één woord, zegt dezelfde profeet, al onze kracht bestaat in de hoop op God, en in te zwijgen, dat is, in ons neêr te werpen in de armen der goddelijke barmhartigheid, zonder te rekenen op onze eigene sterkte of op menschelijke hulp.

Inderdaad, is het ooit gebeurd, dat iemand vertrouwd op den Heer, en verloren ging? *Niemand heeft op den Heer gehoopt, en is beschaamd geworden.* (Eccl.) *Op U, Heer, heb ik gehoopt,* zegt David; *in eeuwigheid zal ik niet beschaamd worden.* (Ps.) Of zou misschien, zegt Augustinus, God ons kunnen bedriegen? Zou Hij ons eerst beloven ons bij te staan in het gevaar, als wij ons op Hem verlaten, en zich dan later terugtrekken, wanneer wij zijne hulp inroepen? David noemt zalig den mensch, die zijn vertrouwen stelt op den Heer; en waarom? omdat deze zal omgeven zijn door de goddelijke barmhartigheid. God zal hem van alle kanten omringen, en hem zoo goed bewaren, dat hij beveiligd zal zijn tegen zijne vijanden en tegen ieder gevaar van verloren te gaan.

Daarom beveelt ons de Apostel zoo dringend het vertrouwen op God aan, en verzekert ons,

dat God er groote belooning aan hecht. *Wilt derhalve uw vertrouwen niet verliezen, dat groote belooning verdient.* (Hebr.) Ons vertrouwen zal de maat bepalen der genade, die wij krijgen van God; indien dat vertrouwen groot is, zegt de H. Bernardus, zal de genade overvloedig zijn. De goddelijke barmhartigheid, zoo gaat die Heilige voort, is eene onmetelijke bron; hij, die gaat putten met een groot vat van vertrouwen, haalt er ook een groote schat van goederen uit. Het is overigens hetzelfde wat de koninklijke profeet zegt: *Heer, doe ons barmhartigheid, zooveel als wij hopen op U.* (Ps.) Dit werd ook bewaarheid aan den hoofdman, tot wien de Zaligmaker, zijn vertrouwen prijzende, zeide: *ga, u geschiede gelijk gij geloofd hebt.* Aan de H. Gertrudis heeft God geopenbaard, dat de mensch, die Hem met vertrouwen bidt, Hem in zeker opzigt zulk een geweld aandoet, dat Hij hem moet toestaan alles, wat deze vraagt. Daarom zegt de H. Joannes Climacus: het gebed, met vertrouwen verrigt, doet geweld aan God, maar 't is een geweld, dat God lief en aangenaam is.

Gaan wij dan, zooals de Apostel Paulus aanraadt, met vertrouwen tot den troon van genade, opdat wij barmhartigheid verwerven en hulp vinden mogen. Die troon van genade is Jesus Christus, die nu gezeten is aan de regterhand zijns Vaders, niet op een troon van regtvaardigheid, maar van barmhartigheid, om voor ons vergeving te verkrijgen, als wij in

staat van zonden zijn, en de middelen ter volharding, als wij ons verheugen mogen in de vriendschap van God. Altijd moeten wij ons voor dien goddelijken troon vertoonen met vertrouwen, dat is, met die zekerheid, welke ons wordt ingegeven door het geloof aan de goedheid en de trouw des Heeren, die beloofd heeft een ieder te zullen verhooren, die bidt met vertrouwen, maar met een vast en volledig vertrouwen; want als men nog twijfelt, zegt de H. Jacobus, behoeft men niet te verwachten, dat men iets verkrijgen zal. Hij zal niets verkrijgen, omdat het onbillijk wantrouwen, waardoor hij geslingerd wordt, de goddelijke barmhartigheid zal beletten zijne gebeden te verhooren. Gij hebt niet goed gebeden, zegt de H. Basilius, omdat gij twijfelmoedig gebeden hebt. David zegt, dat ons vertrouwen op God zoo hecht moet wezen als op een berg, die door alle winden niet geschokt kan worden: *die op den Heer betrouwt, als op den berg Sion, zal in eeuwigheid niet bewogen worden.* Dit is ook de waarschuwing, die de goddelijke Heiland ons geeft, om de genade te verkrijgen, die wij vragen: *Daarom zeg ik u: alles wat gij biddende mogt vragen, gelooft dat gij het verkrijgen zult, en het zal u geworden.*

Maar, zal iemand zeggen: ik, die zoo ellendig ben, waarop zal ik mijn vertrouwen gronden van zeker te verkrijgen wat ik vraag? Waarop? Op de belofte van Jesus Christus, die gezegd heeft: *vraagt en gij zult verkrijgen.* Hoe zou men

kunnen twijfelen verhoord te worden, zegt Augustinus, wanneer God, die de Waarheid zelve is, belooft ons te geven hetgeen wij Hem vragen door het gebed? Het is zeker, zoo gaat hij voort, dat de Heer ons niet zou aansporen om zijne genade te vragen, als Hij ze ons niet wilde schenken. Maar juist daartoe vermaant Hij ons zoo nadrukkelijk, en herhaalt Hij zoo dikwijls in het evangelie de woorden: *bidt, vraagt, zoekt, .. wat gij ook wilt, wat gij ook bidt, het zal u geworden*; en nog meer, om ons met vertrouwen te doen bidden, heeft de Heiland ons een groot gebed geleerd, waarin Hij ons leert vragen iedere genade, die ter zaligheid noodig is, en waarin Hij wil, dat wij God zullen noemen, niet onzen Heer, maar *onze Vader*; Hij wil, dat wij zijne genade aan Hem zullen vragen met hetzelfde vertrouwen, waarmede een zwak of arm kind hulp en bijstand aan zijn vader vraagt: indien een kind honger lijdt, het is genoeg, dat het zich aan den vader vertoont, opdat deze hem aanstonds voedsel geeft; indien een kind door eene vergiftige slag gebeten is, het is genoeg dat het de wond toont aan den vader, opdat deze aanstonds het geneesmiddel geeft, dat hij kent.

Laat ons dan, steunende op de goddelijke beloften, altijd bidden met een vast en stellig vertrouwen, zoo als de Apostel zegt: *blijven wij bij de onwankelbare belijdenis van onze hoop; want Hij, die beloofd heeft, is getrouw.* (Hebr.) Zoo zeker als het is, dat God zijn woord

niet breken kan, zoo zeker moeten wij zijn, dat Hij onze gebeden zal verhooren. Gebeurt het ook soms, dat wij, hetzij door een staat van dorheid, hetzij door eene bedrevene fout, bij ons gebed niet dat vertrouwen gevoelen, dat wij wel moeten hebben, gaan wij toch met lust voort in het gebed; God zal ons daarom niet minder verhooren, ja, Hij zal nog te meer geneigd zijn om te geven wat wij vragen, omdat wij dan bidden met wantrouwen op ons zelve, en ons alleen verlaten op de goedheid en getrouwheid van God, die beloofd heeft, een ieder te verhooren, die bidt. O! hoezeer behaagt het den Heer te zien, dat wij in tegenspoed, in angst, in bekoring op Hem hopen tegen alle hoop in, dat is, ondanks het gevoel van wantrouwen dat zich bij iederen tegenspoed aan ons opdringt. Het is daarover dat de Apostel den aartsvader Abraham prijst, zeggende: *die tegen de hoop in, met hoop geloofde.* (Rom.)

De H. Joannes verzekert, dat hij, die met een vast vertrouwen op God berust, stellig heilig wordt; omdat God degenen, die op Hem vertrouwen, met zijne genade vervult. In dat vertrouwen vonden zoo vele martelaars, maagden en kinderen zelfs moed genoeg, om de pijnen en den dood waarmede zij bedreigd werden, te trotseeren, en de beulen en dwingelanden te overwinnen.

Soms gebeurt het, dat de Heer niet naar ons gebed schijnt te willen luisteren; maar, het komt er niet op aan: laat ons voortgaan te bidden en te hopen; zeggen wij dan met Job: *ook al*

zou de Heer mij dooden, ik zal hopen op Hem. Ja, mijn God, al zoudt gij mij verjagen uit uwe tegenwoordigheid, ik zal niet ophouden te bidden en te vertrouwen op uwe barmhartigheid! Door zoo te doen, zullen wij van God verkrijgen, wat wij willen. Zoo deed ook de Canaësche vrouw, en verkreeg van Jesus wat zij vroeg. Deze vrouw, wier dochter door den duivel bezeten was, vroeg den Verlosser, dat Hij deze zou bevrijden. De Heer antwoordde haar, dat Hij niet gezonden was tot de heidenen, gelijk zij er eene was, maar tot de Joden. Maar zij verliest geen moed, en bidt andermaal met vertrouwen en zegt: Heer! gij kunt mij troosten, ach, troost mij toch! Maar Jesus herneemt: *het is niet goed het brood der kinderen te nemen en voor de honden te werpen*, en zij antwoordt: *het is waar, Heer, maar de hondjes eten van de kruimels, welke van de tafel hunner heeren vallen.* Toen zag de Verlosser het groot vertrouwen van die vrouw, prees haar, gaf haar wat zij vroeg, zeggende: *o vrouw, groot is uw geloof, u geschiede gelijk gij wilt.* En is het ooit gebeurd, zegt de Wijze Man, dat iemand God om hulp heeft gevraagd, en dat God hem heeft verstooten en niet heeft verhoord?

De H. Augustinus zegt, dat het gebed van den regtvaardige een sleutel des hemels is: als ons gebed opstijgt, dan daalt de goddelijke barmhartigheid neder. De koninklijke profeet zegt, dat onze gebeden met de goddelijke genade verbonden zijn, en daarom zegt de H. Augustinus,

dat, als wij bidden, wij zeker moeten zijn, dat God ons verhoort. En wat mij aangaat, ik zeg waarheid, dat ik mij nooit zoo getroost gevoel en nooit zoo vol vertrouwen op mijne zaligheid, als wanneer ik bid tot God, en mij zelven aan Hem aanbeveel. Ik vertrouw, dat ook alle andere geloovigen hetzelfde zullen ondervinden, en geen wonder: immers andere teekenen van zaligheid zijn onzeker en bedriegelijk; maar dat God hem verhoort die met vertrouwen bidt, is een zeker en onfeilbaar teeken, gelijk het onfeilbaar zeker is, dat God zijne beloften niet kan verbreken.

Wanneer wij ons te zwak gevoelen en onmagtig om onzen hartstogt te bedwingen, of eenige groote moeilijkheid te overwinnen, die ons belet te doen wat God van ons vraagt, zeggen wij dan moedig met den Apostel: *Ik kan alles door Hem, die mij versterkt*. Laat ons nooit zeggen, zoo als sommigen doen: ik kan niet: ik vertrouw mij zelven niet. Zeker, met eigene krachten kunnen wij niets, maar wij kunnen alles met de goddelijke hulp. Indien God aan iemand zeide: neem dien berg op uwe schouders, draag hem weg, ik zal u helpen; zou het dan niet eene dwaasheid zijn en eene ongetrouwheid, te antwoorden: ik wil hem niet opnemen, omdat ik de kracht niet heb hem te dragen? Zoo ook, indien wij ons, zwak en ellendig als wij zijn, bevochten zien door hevige bekoringen, laten wij daarom den moed niet verliezen, maar heffen wij onze oogen tot God en zeggen wij met David: *de Heer is mijne hulp, en ik zal mijne vij-*

anden verachten. (Ps.) En wanneer wij in gevaar zijn van God te beleedigen, of soms in eene belangrijke zaak niet weten wat te doen, bevelen wij ons dan aan God, zeggende: *Heer, gij zijt mijn licht en mijn heil, wien zou ik vreezen?* En dan kunnen wij zeker zijn, dat God ons zal verlichten en zal redden uit ieder gevaar.

Maar ik ben een zondaar, zal iemand zeggen, en ik lees in de H. Schrift: *God verhoort de zondaars niet.* Hierop antwoordt vooreerst de H. Thomas met den H. Augustinus, dat deze woorden gesproken werden door den blindgeborene, toen hij nog niet genoeg onderwezen was; maar bovendien merkt de groote Leeraar aan, dat men dit ook wel zeggen moet van den zondaar, die als zoodanig bidt, dat is, die bidt met het verlangen om te kunnen zondigen, b. v. wanneer hij de magt vraagt om zich te kunnen wreken op zijn vijand, of om eenig zondig plan uit te voeren. En even zoo moet men zeggen van den zondaar, die bidt om zijne zaligheid, maar geen verlangen heeft om uit zijne zonden op te staan. Er zijn ongelukkigen, die de ketenen be-
minnen, waarmede de duivel hen in slavernij houdt. Hunne gebeden worden niet verhoord door God, omdat het vermetele en afschuwelijke gebeden zijn. Is er grootere vermetelheid dan deze, dat men gunsten vraagt van een vorst, dien men dikwijls beleedigd heeft en nog voortdurend beleedigen wil? *Het gebed van hem, zegt de H. Geest, die zijne ooren sluit om de wet des Heeren niet te hooren, is afschuwelijk.* (Prov.)

Ook verklaart God, dat zulke gebeden niets uitrigten, dat Hij er zijne oogen van afwendt, en ze niet verhoort. *Als gij uwe handen tot mij verheft, zal ik mijne oogen van u afwenden; en al verdubbelt gij uw gebed, ik zal u niet verhooren.* (Is.) Zoodanig was het gebed van den goddeloozen Antiochus: hij smeekte God en beloofde vele zaken, maar zonder opregtheid en met een hart in de zonden verward; hij bad slechts om de straf te ontgaan, die hem bedreigde, en daarom heeft de Heer geweigerd naar zijn gebed te luisteren, en toegelaten, dat die rampzalige vorst stierf door de wormen verteerd; *die booswicht bad tot den Heer, van wien hij geene barmhartigheid erlangen zou.* (Mach.)

Maar anderen zondigen uit zwakheid of door het geweld van hevigen hartstogt, en zuchtende onder het juk van den vijand, verlangen zij de ketenen des doods te verbreken en die ellendige slavernij te ontgaan, en daartoe vragen zij de hulp van God: indien hun gebed volhardend is, zullen zij zeker verhoord worden door den Heer, die gezegd heeft, *dat hij, die vraagt, verkrijgt, en hij, die zoekt, vindt.* Een zeker schrijver beweert, dat deze woorden zoo wel van den zondaar als van de regtvaardigen zijn gezegd. In het Evangelie haalt Jesus het voorbeeld aan van iemand, die gedurende den nacht zijnen vriend dringend om brood komt vragen; *en, zoo gaat de Verlosser voort, ik zeg u, dat al stond hij niet op en gawe hem, omdat hij zijn vriend is, hij nogtans om zijne lastigheid zal op-*

staan, en hem geven zooveel hij van nooden heeft. Vervolgens voegt de goddelijke Meester er bij: *en ik zeg u, bidt en u zal gegeven worden.* Zoo dan beweegt een volhardend gebed God, zelfs ten gunste van hen, die niet in zijne vriendschap leven. Wat men niet verkrijgen kan, zegt de H. Joannes Chrysostomus, door middel der vriendschap, dat kan men verkrijgen door het gebed, zoodat de kracht van het gebed bij God grooter is, dan die der vriendschap. De H. Basilius twijfelt er niet aan, dat de zondaars verkrijgen wat zij vragen, mits zij het vragen met volharding. Hetzelfde leert de H. Gregorius, die zegt: „dat ook de zondaar bidde, opdat zijn gebed tot God doordringt.” De H. Hieronymus voegt er bij, dat ook nog de zondaar God zijnen Vader noemen mag, indien hij Hem vraagt om weder als kind te worden aangenomen, naar het voorbeeld van den verloren zoon, die tot zijnen Vader zeide: *Vader, ik heb gezondigd.* Indien God de zondaars niet verhoorde, zegt de H. Augustinus, dan zou de tollenaar te vergeefs gebeden hebben: *Heer, wees mij zondaar genadig.* En toch het H. Evangelie leert ons, wat hij door zijn gebed verkreeg: *deze ging geregtvaardigd naar huis.*

Maar niemand heeft dit punt beter en nauwkeuriger onderzocht dan de H. Thomas van Aquine, en ook hij aarzelt niet te zeggen, dat de zondaar verhoord zal worden, als hij bidt. Ofschoon zijn gebed, zegt hij, niet verdienstelijk is, het heeft toch de kracht van te verkrijgen, omdat

het vermogen van het gebed niet rust op de regtvaardigheid, maar op de barmhartigheid, van God. Zoo bad ook Daniël: *Mijn God, neig uwe ooren naar ons en luister.... want wij zenden onze gebeden op, niet in het bewustzijn van onze regtvaardigheid, maar rekenende op uwe groote barmhartigheid.* Als wij dan bidden, zegt de H. Thomas, is het niet noodig dat wij vrienden zijn van God, om de genade te krijgen, die wij vragen: het gebed zelf maakt ons tot zijne vrienden. De H. Bernardus geeft hiervan eene schoone reden zeggende: het gebed dat de zondaar doet, om uit den staat van zonde te geraken, komt voort uit de begeerte om weder in den staat van genade te worden opgenomen; nu, deze begeerte is zeker eene gaaf van God; en waarom, zoo vraagt de heilige, zou God die goede begeerte geven aan den zondaar, als Hij dezen niet wilde verhooren? Cok levert de H. Schrift menig voorbeeld van zondaars, die door het gebed uit den staat van zonde zijn verlost geworden, b. v. Koning Achab, Koning Manasses, Nabuchodonosor. Zoo ook de goede moordenaar. O, schoone gedachte! heerlijke kracht van het gebed! twee zondaars sterven op Calvarië aan de zijde van Jesus: de een bidt, en wordt zalig; de ander bidt niet, en gaat verloren.

Ir 't kort, zegt de H. Chrysostomus, nooit heeft een rouwmoedig zondaar den Heer gebeden, en verkreeg hij niet wat hij vroeg. Maar waartoe zoo veel gezag en zoovele redenen aangehaald om dit te bewijzen, daar Jesus zelf gezegd heeft:

Komt tot mij, allen, die vermoeid en belast zijt, en ik zal u verkwikken. Door dat woord *vermoeid* verstaan de H. Hieronymus, Augustinus en andere gewoonlijk de zondaars, die zuchten onder het gewigt van hunne zonden, en die, als zij tot God gaan, volgens de beloften des Heeren zullen verkwikt, en door zijne genade zullen gered worden. O! roept de H. Chrysostomus uit, God verlangt vuriger om ons vergeving te schenken van onze zonden, dan wij om de vergiffenis te erlangen. Er is geen genade, voegt hij er bij, die men door het gebed niet verkrijgen kan, ook al was men aan duizend zonden schuldig; maar het moet een vurig en volhardend gebed zijn. Hooren wij ook nog wat de Apostel Jacobus zegt: *heeft iemand uwer wijsheid noodig, hij vrage haar aan God, die aan allen overvloedig geeft, en ons niet verwijt.* Dus al die door het gebed tot God gaan, zullen verhoord en met weldaden overladen worden. Maar let vooral op de laatste woorden: *en ons niet verwijt.* God, wil de Apostel zeggen, doet niet zoo als de menschen; indien iemand, die ons vroeger beleedigd heeft, ons eenige gunst komt vragen, dan zijn wij er dadelijk bij om hem eerst zijn ongelijk te verwijten; maar zoo doet God niet met degenen, die Hem bidden; en al was het ook de grootste zondaar der wereld, wanneer hij de genade vraagt die nuttig is ter zaligheid, dan verwijt God hem niet het ongelijk, dat Hij van hem geleden heeft, maar Hij ontvangt hem, als was Hij nooit door hem vergrand geworden,

Hij troost hem, Hij verhoort hem en verrijkt hem overvloedig met zijne goederen.

Maar het is vooral de goddelijke Heiland zelf, die ons aanspoort om te bidden, *voorwaar, voorwaar, ik zeg u, indien gij den Vader iets in mijnen naam zult vragen, Hij zal het u geven.* Als zeide Hij: arme zondaars, hebt moed; dat uwe zonden u niet beletten om tot mijnen Vader te gaan, of te hopen op uwe zaligheid, indien gij daarnaar verlangt. Het is waar, gij verdient de genade niet, die gij vraagt, gij hebt straf verdient; maar ziet hoe gij doen moet: gaat tot mijnen Vader, vraagt Hem in mijnen naam, door mijne verdiensten, de genade die gij begeert, en ik beloof het u, ik zweer het u, wat gij vraagt zult gij krijgen. O, mijn God! kan een zondaar na zijn val grooteren troost hebben dan deze, dat hem alles zal geschonken worden, wat hij zal vragen in den naam van Jesus Christus?

Ik zeg *alles*, wat betrekking heeft op de zaligheid, want de tijdelijke goederen, gelijk wij boven gezien hebben, weigert God dikwijls aan onze gebeden, omdat zij schadelijk kunnen zijn aan de ziel. Maar wat aangaat de geestelijke goederen, de belofte, die Hij deed van ons te verhooren, is niet voorwaardelijk maar onvoorwaardelijk gedaan; en daarom zegt ons de H. Augustinus, dat wij moeten vragen met de zekerheid van te zullen verkrijgen. En inderdaad, voegt de H. Thomas er bij, hoe zou God ons iets kunnen weigeren, wanneer wij Hem met vertrouwen bid-

den, daar Hij meer verlangt om ons te geven, dan wij om te ontvangen.

De H. Chrysostomus zegt, dat de Heer dan alleen boos op ons wordt, als wij verzuimen Hem zijne genade te vragen. En hoe zou God eene ziel niet willen verhooren, die Hem zaken vraagt, welke met zijn verlangen overéenkomen? Hoe zou het mogelijk zijn, dat de Heer eene ziel niet verhoort, wanneer deze zegt: mijn God, ik vraag u geen tijdelijk goed, geen rijkdom, geen vermaak, geene eer, ik vraag alleen om uwe genade: verlos mij van de zonde, geef mij een goeden dood en den hemel; schenk mij vooral uwe heilige liefde (eene genade, die wij, volgens den H. Franc. van Sales, boven alle anderen aan God moeten vragen) en eene volkomene tevredenheid met uw' heiligen wil? Welke gebeden, zegt Augustinus, zou God dan verhooren, als Hij deze niet verhoort? Maar wat vooral ons vertrouwen moet opwekken, indien wij aan God om zijne genade vragen, is dat woord van Jesus Christus: *indien dan gij, terwijl gij boos zijt, uwen kinderen goede gaven weet te geven, hoeveel te meer zal uw Vader uit den hemel hun den goeden Geest geven, die er Hem om bidden.* Indien gij, zegt de Verlosser, die zoo gehecht zijt aan uwe zaken, omdat gij vol zijt van eigenliefde, aan uwe kinderen niet kunt weigeren wat zij u vragen, hoeveel eerder zal dan uw hemelsche Vader, die u bemint meer dan een vader van de wereld zijne kinderen beminnen kan, u de geestelijke goederen schenken, die gij Hem vraagt!

Over de volharding.

V. Onze gebeden moeten dus met nederigheid en met vertrouwen verrigt worden; maar dat is nog niet genoeg om de volharding ten einde toe, en daarmede de eeuwige zaligheid te verwerven. Bijzondere gebeden kunnen ons bijzondere gunsten verwerven, die wij vragen van God; maar indien wij niet volharden in het bidden, dan zullen wij niet verkrijgen de volharding ten einde toe; deze genade toch is de bekrooning van alle genaden te zamen, en vordert een herhaald gebed, een gebed dat wordt volgehouden tot aan den dood. De genade der zaligheid is niet eene genade, die op zichzelf staat, maar eene keten van vele gunsten, die zich ten laatste vereenigen met de genade der volharding ten einde toe; nu, die keten van genade moet beantwoorden aan eene andere keten, namelijk van onze gebeden, en indien wij door nalatigheid de keten van onze gebeden verbreken, dan verbreken wij te gelijk de keten van genaden, waardoor wij de zaligheid moesten verkrijgen, en wij zullen verloren gaan.

Het is waar, de kerkvergadering van Trente leert, dat de volharding ten einde toe eene genade is, die wij nooit kunnen verdienen; maar niettemin verzekert de H. Augustinus, dat wij in zeker opzigt die genade kunnen waardig worden door het gebed, en pater Suarez voegt er bij, dat hij, die bidt, haar zeker verkrijgen zal. Maar om haar te verkrijgen, zegt de H. Thomas, moet men met volharding en voortdurend bidden. Ook

reeds de Verlosser had dit gezegd: *men moet altijd bidden en niet ophouden. Daarom waakt en bidt ten allen tijde, dat gij waardig moogt gekeurd worden, alle deze dingen, die toekomende zijn, te ontvlieden, en voor den Zoon des menschen te staan.* (Luc.) Ook het Oude Testament geeft denzelfden raad: *laat u niet beletten om altijd te bidden.* (Eccl.) *Looft God ten allen tijde, en bidt Hem dat Hij uwe wegen geleiden moge.* (Tob.) Ook de Apostel beveelt zijnen leerlingen om altijd te bidden: *bidt zonder ophouden.* (Thess.) *Blijft in het gebed, en zijt waakzaam in hetzelfde* (Col.) *Ik wil dat de mannen overal zullen bidden.* (Tim.) God is bereid ons de volharding en de eeuwige zaligheid te geven; maar, zegt de H. Nilus, Hij wil die weldaad alleen schenken aan hem, die volhardt met ze te vragen. Vele zondaars, door de genade geholpen, bekeerden zich tot God, en krijgen vergiffenis van hunne zonden; maar later, omdat zij verzuimen de genade van volharding te vragen, hervallen zij, en verliezen zij alles.

Het is niet genoeg, zegt de H. Bernardus, de genade der volharding ééns te vragen, of enkele malen, maar wij moeten ze altijd vragen, iederen dag tot aan onzen dood. Die haar eens vraagt, zal voor eenen dag die genade verkrijgen, maar indien hij ze morgen niet vraagt, zal hij morgen vallen. Dit wil de Heer ook te kennen geven door de gelijkenis van een vriend, die aan zijnen vriend het brood niet geeft wat hij vraagt, dan

na herhaalde malen door hem te zijn lastig gevallen. Indien zulk een vriend, zegt de H. Augustinus, tegen zijnen wil geeft, alleen om van die lastige vragen ontslagen te worden, hoeveel te eerder zal dan God, de oneindige goedheid zelve, die zoo vurig verlangt ons goed te doen, ons zijne genade geven, als wij ze vragen. De Heer is dus bereid ons de eeuwige zaligheid te schenken, en alles wat daartoe noodig is; maar Hij vordert, dat wij ze onophoudelijk vragen tot lastig worden toe. De menschen kunnen lastige vragers niet verdragen; maar God verdraagt hen niet alleen, maar verlangt zelfs, dat wij Hem onophoudelijk zijne genaden zullen vragen, vooral die der heilige volharding. God, zegt de H. Gregorius, wil geroepen, wil gedwongen, door een lastig vragen overwonnen worden.... 't is een goed geweld, waardoor God niet beleedigd, maar verzoend wordt.

Zoo dan, om de volharding te erlangen, moeten wij aanhoudend er op bedacht zijn om ons aan te bevelen aan God, des morgens, des avonds, bij de overweging, in de Mis, onder de Communie, ten allen tijde, maar vooral als wij bekoord worden; dan, in dat oogenblik van gevaar, moeten wij altijd zeggen en aanhoudend herhalen: Heer, kom mij te hulp! Heer, sta mij bij! bescherm mij, verlaat mij niet, heb medelijden met mij! Op die woorden van David: *het gebed tot God is altijd bij mij*, zegt een zeker schrijver: iemand zal zeggen, ik kan niet vasten, ik kan geen aalmoes geven, maar wordt hem gezegd: bid, dan kan hij dit niet zeggen. En inderdaad,

niets is gemakkelijker dan te bidden : maar het is noodig dat wij onophoudelijk bidden, dat wij voortdurend, om zoo te spreken, God geweld aandoen, opdat Hij ons voortdurend helpe. Dat geweld, zegt Tertuliaan, is aangenaam aan God ; en de H. Hieronymus zegt, dat hoe dringender en lastiger onze gebeden zijn, hoe meer God genegen is ons te verhooren.

Zalig de mensch, die naar mij luistert, en dagelijks aan mijne deur de wacht houdt. (Prov.) De H. Geest noemt gelukkig hem, die altijd biddende de wacht houdt aan de deur der goddelijke barmhartigheid. En de profeet Isaias zegt : *Zalig zijn allen, die op den Heer wachten* ; dat zijn degenen die ten einde toe wachten op God, die hen redden moet. Daarom vermaant ons ook Jesus Christus in het Evangelie om te bidden, maar op welke wijze? *Vraagt en u zal gegeven worden, zoekt en gij zult vinden, klopt en u zal geopend worden.* Het was genoeg te zeggen : *vraagt*, en waarom er nog bijgevoegd de woorden : *zoekt en klopt*? Maar die woorden zijn niet overtollig ; daarmede wil de Verlosser te kennen geven, dat wij in het gebed de armen moeten navolgen, die gaan bedelen ; weigert men de aalmoes, die zij vragen, dan houden zij toch aan en vragen op nieuw ; en wanneer de Heer van het huis niet verschijnt, dan kloppen zij op de deur tot lastig worden toe. Zoo wil God dat wij ook zullen doen : dat wij dus bidden, dat wij dringend vragen, dat wij niet ophouden herhaalde pogingen te doen, opdat Hij

ons bijsta, ons helpe, ons licht en kracht geve, en niet toelate, dat wij zijne genade verliezen zouden. De geleerde Lessius zegt, dat men hem niet vrij kan spreken van groote zonden, die in staat van doodzonde of in gevaar van sterven is, en niet bidt; of ook allen, die gedurende een geruimen tijd, b. v. een of twee maanden niet bidden; maar hiermede bedoelt hij, wanneer wij in dien tijd niet bekoord worden; want worden wij door eene zware bekoring aangevallen, dan zullen wij zeker zondigen, tenzij wij door het gebed tot God gaan om zijne hulp te vragen; anders stellen wij ons bloot aan het naaste gevaar van te zondigen.

Maar, zal iemand zeggen, daar God mij de heilige volharding kan en wil geven, waarom zou Hij mij dan deze niet op eens schenken, als ik Hem die genade vraag? De heilige vaders geven hiervoor vele redenen aan: God geeft die genade niet in eens, vooreerst om te beter ons vertrouwen te beproeven; vervolgens, zegt de H. Augustinus, opdat wij er te meer naar zouden verlangen; groote gunsten, voegt de Heilige er bij, worden niet gegeven als op een vurig verlangen; wat ligt en gemakkelijk verkregen wordt stelt men minder op prijs, dan die zaken, waarnaar men lang heeft gehaakt. Bovendien, God laat ons wachten, opdat wij Hem niet zouden vergeten; indien wij zeker waren van onze volharding en van onze zaligheid, en indien wij niet aanhoudend de goddelijke hulp noodig hadden, om in zijne genade te volharden, dan zouden wij

ligtelijk God vergeten. De nood verpligt de armen om dikwijls aan de huizen der rijken te komen. Zoo doet ook de Heer, zegt de H. Chrysostomus; om ons tot zich te trekken, en ons dikwijls aan zijne voeten te zien, en ons daardoor meer te kunnen weldoen, wacht Hij het oogenblik van onzen dood af, om ons de laatste genade der zaligheid te geven. Eindelijk, God handelt aldus, opdat wij ons door het voortdurend gebed inniger aan Hem zouden hechten met de zachte banden der liefde. Inderdaad, zegt de H. Thomas, het gebed is geen geringe band van liefde tot God. Immers, is er beter middel om ons hart van liefde tot den Heer te vervullen, en ons volmaakt aan Hem te vereenigen, dan aanhoudend door het gebed tot God te gaan, en met vertrouwen van Hem de genaden te wachten, die wij vragen?

Maar tot hoelang moet men bidden? Altijd, antwoordt de H. Chrysostomus, totdat gij het gunstig oordeel van uwe eeuwige zaligheid zult hooren, dat is, tot aan uwen dood. Hij voegt er bij: indien men zegt, ik zal niet ophouden te bidden voor dat ik zalig ben, dan zal men zeker zalig worden. Er zijn er velen, zegt de Apostel die in de renbaan loopen, maar slechts hij, die het doel bereikt, ontvangt den prijs. Het is dus niet genoeg te bidden om zalig te worden, maar men moet niet ophouden te bidden voor men de kroon ontvangt, die God beloofd heeft, en alleen beloofd heeft aan hen, die volharden in het gebed ten einde toe.

Om alzo zalig te worden, moeten wij David

navolgen, die altijd zijne oogen op God gevestigd hield, om 's Heeren hulp in te roepen en niet overwonnen te worden door zijne vijanden. Gelijk de duivel niet ophoudt ons strikken te zetten om ons te verleiden: *Uw vijand, de duivel, gaat rond als een brieschende leeuw, zoekende wien hij verslinden zal*; (Pet.) zoo moeten ook wij altijd gewapend zijn om ons te verdedigen, en met den Koninklijken Profeet zeggen: *ik zal niet nalaten mijne vijanden te bestrijden, en het niet opgeven voor zij de wijk nemen*. Maar hoe zullen wij eene overwinning behalen, die zoo belangrijk, maar ook zoo moeilijk is voor ons? Door de meest volhardende gebeden, antwoordt de H. Augustinus. En hoe lang moeten wij volharden? Zoolang het gevecht duurt, zegt de H. Bonaventura; en omdat wij altijd te strijden hebben, moeten wij altijd aan God de hulp vragen, die wij behoeven om niet te bezwijken. Wee hem, zegt de Wijze Man, die in dien strijd verzuimt te bidden. Wij zullen zalig worden, naar de verzekering van den Apostel, maar onder deze voorwaarde, dat wij met vertrouwen in het gebed volharden tot aan den dood.

Zeggen wij dan met Paulus, ons verlatende op de barmhartigheid van God en op zijne beloften: *Wie zal ons van Christus' liefde scheiden? Verdrukking? of angst?... of gevaar? of vervolging? of zwaard?* (Rom.) Zou het de verdrukking wezen? of het gevaar van de goederen der aarde te verliezen? of de vervolging van den duivel of van de menschen? of de pijnen

der dwingelanden? *Maar*, zoo antwoordt de Apostel, *in dit alles zijn wij overwinnaars om Hem, die ons heeft liefgehad*. Neen, dat zal niet geschieden, maar wij zullen overwinnen door de hulp van God, en door te strijden ter liefde van Hem, die zijn leven heeft gegeven voor ons.

Toen pater Hyppolitus Durazzo besloten had het romeinsche prelaatschap te verlaten, en, om zich uitsluitend aan God te wijden, in de orde der Jezuiten te gaan, hetgeen hij ook later deed, toen vreesde hij door zijne zwakheid ontrouw te zullen worden? aan zijne roeping, en daarom zeide hij tot God: ach, Heer! nu ik besloten heb uitsluitend aan U te behooren, heb nu ook de goedheid mij niet te verlaten! Maar hij hoorde in zijn hart de stem van God, die hem antwoordde: 't is eerder aan mij om u te zeggen: verlaat gij mij niet. Toen besloot de dienaar des Heeren, vertrouwend op de goedheid en op de hulp van God, met te zeggen: Zoo dan, mijn God! Gij zult mij niet verlaten, en ik zal U ook niet verlaten.

Willen wij dan, ten slotte, niet verlaten worden door God, dan moeten wij niet verzuimen Hem altijd te vragen dat Hij ons bijblijve. Zoo doende, zal Hij ons altijd helpen, en niet toelaten dat wij verloren gaan en van zijne liefde gescheiden worden. Daarom dragen wij zorg onophoudelijk te bidden, niet alleen om de volharding, en de genade, die daartoe noodig is, maar nog bijzonder om de genade van altijd te blijven bidden; dit is eene groote gaaf, die God, door den mond van zijnen Profeet, aan de uitverko-

renen beloofd heeft: *ik zal over het huis van David en over de bewoners van Jeruzalem den geest van genade en des gebeds uitstorten.* (Zach.) O! welk eene groote genade is de geest des gebeds: dat is te zeggen, die gave van altijd te bidden, welke God aan eene ziel verleent. Vragen wij onophoudelijk aan God dien geest, die genade van altijd te bidden; want als wij altijd bidden, dan zullen wij onfeilbaar van God de volharding verkrijgen, en alle andere gunsten, die wij verlangen kunnen; want God kan niet te kort blijven aan de belofte, die Hij gedaan heeft van hem te verhooren die bidt. *Want door de hoop zijn wij zalig geworden.* (Rom.) Met die hoop van altijd te bidden, kunnen wij zeker zijn van onze zaligheid. Deze hoop, zegt de zalige Beda, zal ons zeker het hemelsch Jeruzalem doen binnen gaan.

